Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

24. juuni 2021 *

Liikmesriigi kohustuste rikkumine – ELTL artikkel 258 – Doñana looduskaitseala (Hispaania) – Direktiiv 2000/60/EÜ – Euroopa Liidu veepoliitika alane tegevusraamistik – Artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkt i, artikkel 5 ja artikli 11 lõige 1, lõike 3 punktid a, c ja e ning lõige 4 – Põhjaveekogumite seisundi halvenemine – Selliste põhjaveekogumite täiendava kirjelduse puudumine, mille seisundi halvenemise oht on kindlaks tehtud – Sobivad põhi- ja täiendavad meetmed – Direktiiv 92/43/EMÜ – Artikli 6 lõige 2 – Looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemine

Kohtuasjas C-559/19,

mille ese on ELTL artikli 258 alusel 22. juulil 2019 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Komisjon, esindajad: C. Hermes, E. Manhaeve ja E. Sanfrutos Cano, hiljem C. Hermes, E. Manhaeve ja M. Jáuregui Gómez,

hageja,

versus

Hispaania Kuningriik, esindajad: L. Aguilera Ruiz, hiljem J. Rodríguez de la Rúa Puig ja M.-J. Ruiz Sánchez,

kostja,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president J.-C. Bonichot, Euroopa Kohtu asepresident R. Silva de Lapuerta esimese koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud M. Safjan, P. G. Xuereb esimese koja kohtuniku ülesannetes ja N. Jääskinen (ettekandja),

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik L. Carrasco Marco,

arvestades kirjalikku menetlust ja 17. septembri 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 3. detsembri 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hispaania.

otsuse

1 Euroopa Komisjon palub oma hagiavalduses Euroopa Kohtul tuvastada, et Hispaania Kuningriik on seoses Doñana looduskaitseala (Hispaania) põhjaveekogumite ja elupaikadega rikkunud kohustusi, mis tulenevad talle esiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT 2000, L 327, lk 1; ELT eriväljaanne 15/05, lk 275), mida on muudetud nõukogu 17. detsembri 2013. aasta direktiiviga 2013/64/EL (ELT 2013, L 353, lk 8), (edaspidi „direktiiv 2000/60“) artikli 4 lõike 1 punktist b koostoimes direktiivi 2000/60 artikli 1 punktiga a ja V lisa punktiga 2.1.2; selle direktiivi artiklist 5 koostoimes direktiivi II lisa punktiga 2.2 ning selle direktiivi artikli 11 lõikest 1, lõike 3 punktidest a, c ja e ning lõikest 4, ja teiseks nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT 1992, L 206, lk 7; ELT eriväljaanne 15/02, lk 102; edaspidi „direktiiv 92/43“) artikli 6 lõikest 2 koostoimes selle direktiivi artikliga 7.

I. Õiguslik raamistik

A. Direktiiv 2000/60

2 Direktiivi 2000/60 artiklis 1 on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on kehtestada maismaa pinnavee, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee kaitse raamistik, mis:

a) hoiab ära veeökosüsteemide ning oma veevajaduse osas otseselt veeökosüsteemidest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning kaitseb ja parandab nende seisundit;

[…]

ning seeläbi aitab:

– tagada piisavad kvaliteetse pinna- ja põhjavee varud, mida on vaja püsivaks, tasakaalustatud ja õiglaseks veekasutuseks,

– […]“.

3 Selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punktides b ja c ning lõikes 4 on ette nähtud:

„1. Vesikonna majandamiskavas nimetatud meetmeprogrammide elluviimisel:

[…]

b) põhjavee puhul
   i) rakendavad liikmesriigid vajalikke meetmeid saasteainete põhjavette viimise ärahoidmiseks või piiramiseks ning kõigi põhjaveekogumite seisundi halvenemise ärahoidmiseks, järgides seejuures käesoleva artikli lõikeid 6 ja 7, ilma et see piiraks lõike 8 kohaldamist ning kui artikli 11 lõike 3 punktist j ei tulene teisiti;

ii) kaitsevad, parandavad ja taastavad liikmesriigid kõiki põhjaveekogumeid ning tagavad põhjavee võtmise ja taastumise tasakaalu, eesmärgiga saavutada põhjavee hea seisund hiljemalt 15 aasta möödumisel käesoleva direktiivi jõustumisest vastavalt V lisa sätetele, järgides seejuures lõike 4 kohaselt kindlaks määratud tähtajapikendusi ja lõigete 5, 6 ja 7 kohaldamist, ilma et see piiraks lõike 8 kohaldamist ning kui artikli 11 lõike 3 punktist j ei tulene teisiti;

iii) rakendavad liikmesriigid vajalikke meetmeid tagasikäigu andmiseks inimtegevuse mõjust tuleneva saasteainete kontsentratsiooni kasvutendentsidele, et järk-järgult vähendada põhjavee reostust.

[…]

c) kaitsealade puhul

tagavad liikmesriigid kõigi normide ja eesmärkide täitmise hiljemalt 15 aasta möödumisel käesoleva direktiivi jõustumisest, kui ühenduse õigusaktides, mille alusel kaitsealad on asutatud, ei ole ette nähtud teisiti.

[…]

4. Lõikes 1 sätestatud tähtaegu võib pikendada veekogu eesmärkide järkjärguliseks saavutamiseks, tingimusel et veekogu seisundis ei toimu edasist halvenemist ning kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

[…]“.

4 Selle direktiivi artiklis 5 on sätestatud:

„1. Kõik liikmesriigid tagavad, et iga valglapiirkonna kohta või iga tema territooriumile jääva rahvusvahelise valglapiirkonna osa kohta tehakse:

– selle tunnuste analüüs,

– ülevaade mõjust, mida inimtegevus avaldab pinnavee ja põhjavee seisundile, ning

– veekasutuse majandusanalüüs

vastavalt II ja III lisas sätestatud tehnilistele näitajatele ning et need viiakse lõpule hiljemalt nelja aasta möödumisel käesoleva direktiivi jõustumisest.

2. Lõikes 1 nimetatud analüüsid ja ülevaated vaadatakse uuesti üle ja vajaduse korral ajakohastatakse hiljemalt 13 aasta möödumisel käesoleva direktiivi jõustumisest ning seejärel iga kuue aasta tagant.“

5 Sama direktiivi artiklis 11 on ette nähtud:

„1. Iga liikmesriik tagab iga valglapiirkonna või tema territooriumile jääva rahvusvahelise valglapiirkonna osa jaoks meetmeprogrammi kehtestamise, võttes arvesse artikli 5 alusel nõutavate analüüside tulemusi, et saavutada artiklis 4 kehtestatud eesmärke. Sellised meetmeprogrammid võivad viidata siseriiklikul tasandil vastu võetud õigusaktidest tulenevatele meetmetele, mis hõlmavad kogu liikmesriigi territooriumi. Vajaduse korral võib liikmesriik vastu võtta meetmeid, mida kohaldatakse kõigi valglapiirkondade ja/või tema territooriumile jääva rahvusvahelise valglapiirkonna osade suhtes.

2. Iga meetmeprogramm hõlmab lõikes 3 osutatud põhimeetmeid ning vajaduse korral täiendavaid meetmeid.

3. „Põhimeetmed“ on miinimumnõuded, mida tuleb järgida, ning need koosnevad järgmisest:

a) meetmed, mida on vaja veekaitset käsitlevate ühenduse õigusaktide rakendamiseks, sealhulgas artiklis 10 ning VI lisa A-osas nimetatud õigusaktide alusel nõutavad meetmed;

[…]

c) meetmed tõhusa ja püsiva veekasutuse edendamiseks, et mitte seada ohtu artiklis 4 osutatud eesmärkide saavutamist;

[…]

e) kontroll mageda pinnavee ja põhjavee võtmise ning mageda pinnavee tõkestamise üle, sealhulgas veevõturegister või -registrid ning veevõtu ja vee tõkestamise eelloa nõue. Neid kontrollimeetmeid tuleb korrapäraselt uuesti läbi vaadata ja vajaduse korral ajakohastada. Liikmesriigid võivad vabastada kõnealustest kontrollimeetmetest veevõtu ja vee tõkestamise, mis ei avalda vee seisundile olulist mõju;

[…]

4. „Täiendavad meetmed“ on meetmed, mis on mõeldud ja mida rakendatakse lisaks põhimeetmetele eesmärgiga saavutada artikli 4 alusel seatud eesmärgid. VI lisa B-osas on esitatud selliste meetmete avatud nimekiri.

Liikmesriigid võivad kehtestada ka muid täiendavaid meetmeid, et tagada käesoleva direktiivi alla kuuluvate vete täiendav kaitse või nende seisundi parandamine, rakendades sealhulgas artiklis 1 osutatud vastavaid rahvusvahelisi kokkuleppeid.

[…]“.

6 Direktiivi 2000/60 II lisa punkt 2.1 „Esialgne kirjeldus“ on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid annavad kõigi põhjaveekogumite esialgse kirjelduse, et hinnata nende kasutust ja seda, millises ulatuses neid ähvardab oht mitte vastata kõigi põhjaveekogumite suhtes artikli 4 alusel kehtestatud eesmärkidele. Kõnealuseks esialgseks kirjelduseks võivad liikmesriigid põhjaveekogumeid rühmitada. Selle analüüsi juures võib kasutada olemasolevaid hüdroloogilisi geoloogilisi, pedoloogilisi, maakasutus-, vettejuhtimis- ja veevõtu- ning muid andmeid, kuid sellega tuvastatakse:

– põhjaveekogumi või -kogumite asukoht ja piirid,

– koormus, mis võib põhjaveekogumile või -kogumitele mõjuda, sealhulgas:

  – hajureostusallikad,

  – punktreostusallikad,

  – veevõtt,

[…]“.

7 Direktiivi II lisa punkt 2.2 „Täiendav kirjeldus“ on sõnastatud järgmiselt:

„Kõnealuse esialgse kirjelduse järel annavad liikmesriigid nende põhjaveekogumite või veekogumirühmade täiendava kirjelduse, mille ohustatus on kindlaks tehtud, et sellise ohu suurust täpsemalt hinnata ja teha kindlaks artikli 11 alusel nõutavad meetmed. See kirjeldus sisaldab vastavalt asjakohast teavet inimtegevuse mõju kohta ning vajaduse korral teavet järgmise kohta:

– põhjaveekogumi geoloogilised tunnused, sealhulgas geoloogiliste üksuste ulatus ja liik,

– põhjaveekogumi hüdrogeoloogilised tunnused, sealhulgas veejuhtivus, poorsus ja küllastumus,

– pindmiste setete ja pinnase tunnused valglas, kust põhjaveekogum toitub, sealhulgas sette ja pinnase paksus, poorsus, veejuhtivus ning imamisvõime,

– põhjavee kihistumisparameetrid põhjaveekogumis,

– maapinnal asuvate süsteemide, sealhulgas maismaaökosüsteemide ja pinnaveekogude nimistu, millega põhjaveekogum on dünaamiliselt seotud,

– põhjaveekogumi ja sellega seotud maapinnal asuvate süsteemide vahelise veevahetuse suuna ja määra hinnang,

– piisavad andmed, et arvutada veekogu aasta keskmist pikaajalist toitumismäära,

– põhjavee keemilise koostise kirjeldus, sealhulgas näitajad inimtegevusest tuleneva osa kohta. Liikmesriigid võivad nende põhjaveekogumite loodusliku fooni kindlakstegemiseks kasutada põhjavee kirjeldamise tüpoloogiaid.“

8 Selle direktiivi V lisa punktis 2.1.2 „Kvantitatiivse seisundi määratlus“ on „[p]õhjavee tase“ määratletud järgmiselt:

„Põhjavee tase põhjaveekogumis on selline, et pikaajaline aasta keskmine veevõtumäär ei ületa olemasolevat põhjaveeressurssi. Vastavalt sellele ei mõju põhjaveetasemele inimtekkelised muutused, mis põhjustaksid:

– suutmatuse saavutada sellega seotud pinnavee suhtes artikli 4 alusel kehtestatud keskkonnaalaseid eesmärke,

– märkimisväärse halvenemise sellise vee seisundis,

– märkimisväärse kahju maismaa-ökosüsteemidele, mis sõltuvad otseselt põhjaveekogumist,

ning veetaseme muutusest tulenevad muutused vee voolusuunas võivad esineda ajutiselt või ruumiliselt piiratud alal pidevalt, ent sellised suunamuutused ei põhjusta soolase vee ega muu vee sissevoolu ega näita pidevat ja selgelt inimtegevusest põhjustatud tendentsi voolusuunas, mis tõenäoliselt võiks niisugust sissevoolu põhjustada.“

B. Direktiiv 92/43

9 Direktiivi 92/43 artikli 1 punkt e on sõnastatud nii:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[…]

e) *loodusliku elupaiga kaitsestaatus* – looduslikku elupaika ja selle tüüpilisi liike mõjutavate tegurite summa, mis võib mõjutada selle pikaajalist looduslikku levikut, struktuuri ja funktsioone ning selle tüüpiliste liikide pikaajalist säilimist artiklis 2 nimetatud territooriumil.

Loodusliku elupaiga kaitsestaatust loetakse soodsaks, kui:

– selle looduslik levila ja alad, mida see levila piires katab, on muutumatud või laienemas,

– selle pikaajaliseks säilimiseks vajalik eriomane struktuur ja funktsioonid on praegu ja tõenäoliselt ka lähitulevikus olemas ja

– selle tüüpiliste liikide kaitsestaatus on soodne punkti i määratluse kohaselt“.

10 Selle direktiivi artikli 6 lõigetes 2 ja 3 on sätestatud:

„2. Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et vältida erikaitsealadel looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks alad on määratud, kuivõrd selline häirimine võib oluliselt mõjutada käesoleva direktiivi eesmärkide täitmist.

3. Iga kava või projekti, mis ei ole otseselt seotud ala kaitsekorraldusega või ei ole selleks otseselt vajalik, kuid mis tõenäoliselt avaldab alale olulist mõju eraldi või koos muude kavade või projektidega, tuleb asjakohaselt hinnata seoses tagajärgedega, mida see ala kaitse-eesmärkidele avaldab. Pädevad siseriiklikud asutused annavad kavale või projektile kava või projekti tagajärgede hindamise järelduste alusel ning lõike 4 sätete kohaselt nõusoleku alles pärast seda, kui nad on kindlaks teinud, et see ei avalda asjaomase ala terviklikkusele negatiivset mõju, ja teevad seda vajaduse korral pärast avaliku arvamuse saamist.“

11 Selle direktiivi artiklis 7 on sätestatud:

„Käesoleva direktiivi artikli 6 lõigetest 2, 3 ja 4 tulenevad kohustused asendavad kõik [nõukogu 2. aprilli 1979. aasta] direktiivi 79/409/EMÜ [loodusliku linnustiku kaitse kohta (EÜT 1979, L 103, lk 1; ELT eriväljaanne 15/01, lk 98)] artikli 4 lõike 4 esimesest lausest tulenevad kohustused artikli 4 lõike 1 kohaselt klassifitseeritud alade või artikli 4 lõike 2 kohaselt tunnustatud alade osas alates käesoleva direktiivi rakendamise kuupäevast või alates ala direktiivi [79/409] kohasest klassifitseerimisest või tunnustamisest liikmesriigi poolt, kui viimane kuupäev on hilisem.“

II. Vaidluse taust ja kohtueelne menetlus

12 Doñana on Hispaania edelaosas asuv looduskaitseala (edaspidi „Doñana looduskaitseala“). See ala hõlmab nii 1969. aastal asutatud Doñana rahvusparki kui ka 1989. aastal asutatud Doñana loodusparki, mida laiendati 1997. aastal. Komisjon kandis oma 19. juuli 2006. aasta otsusega 2006/613/EÜ, millega võetakse vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu Vahemere biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade loetelu (ELT 2006, L 259, lk 1), asjaomasesse loetellu kolm selles pargis asuvat kaitseala, see tähendab Doñana, mis on lindude erikaitseala ja mille kood on ZEPA/LIC ES 0000024, Doñana Norte y Oeste, mis on samuti lindude

erikaitseala ja mille kood on ZEPA/LIC ES 6150009, ning Dehesa del Estero y Montes de Mogueri, mis on erikaitseala ja mille kood on ZEC ES 6150012. Need alad on kaitstud liidu õiguse looduskaitsealaste sätete alusel. Eeskätt moodustavad Doñana looduskaitseala vahemerelised ajutised väikeveekogud, mida kui esmatähtsat elupaigatüüpi tähistab kood 3170*, ökosüsteemi, mis iseloomustab neid alasid kõige paremini ja mille tähtsust on tunnustatud rahvusvahelisel tasandil ühelt poolt 2. veebruaril 1971 Ramsaris sõlmitud rahvusvahelise tähtsusega märgalade, eriti veelindude elupaikade konventsioonis ja teiselt poolt Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni (UNESCO) poolt, kes kandis need 1994. aastal maailmapärandi nimekirja.

13 Selle direktiivi kohaldamiseks hõlmati looduskaitseala Doñana Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas (Plan Hidrológico del Guadalquivir 2009–2015), mis kiideti direktiivi 2000/60 artikli 13 alusel heaks kuninga 17. mai 2013. aasta dekreediga 355/2013, millega kiidetakse heaks Guadalquiviri valglapiirkonna hüdroloogiline kava (Real Decreto 355/2013 por el que se aprueba el Plan Hidrológico de la Demarcación Hidrográfica del Guadalquivir; *BOE* nr 121, 21.5.2013, lk 38229), (edaspidi „Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogiline kava“) üheainsa põhjaveekogumiga, see tähendab Almonte-Marismase põhjaveekihiga (edaspidi „Almonte-Marismase põhjaveekiht“). See kava asendati kuninga 8. jaanuari 2016. aasta dekreediga 1/2016, millega kiidetakse heaks Lääne-Kantaabria, Guadalquiviri, Ceuta, Melilla, Segura ja Júcari valgalade ning Ida-Kantaabria, Miño-Sili, Douro, Tejo, Guadiana ja Ebro valgalade Hispaania osa hüdroloogiliste kavade ülevaatamine (Real Decreto 1/2016 por el que se aprueba la revisión de los Planes Hidrológicos de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Occidental, Guadalquivir, Ceuta, Melilla, Segura y Júcar, y de la parte española de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Oriental, Miño-Sil, Duero, Tajo, Guadiana y Ebro; *BOE* nr 16, 19.1.2016, lk 2972), heaks kiidetud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kavaga (edaspidi „Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogiline kava“). Selles teises kavas jaotati Almonte-Marismase põhjaveekiht viieks põhjaveekogumiks, milleks on Manto eólico de Doñana, Manto eólico de Marismas de Doñana, Manto eólico de Marismas, Manto eólico d'Almonte ja Manto eólico de La Rocina (edaspidi „Doñana põhjaveekiht“).

14 2009. aastal sai komisjon mitu kaebust, mis käsitlesid Doñana looduskaitseala elupaikade seisundi halvenemist. Nendes kaebustes oli juttu eeskätt selle ala – millega on seotud asjaomase loodusala märgalad – põhjaveekogumite ülemäärasest kasutamisest. Nendes kaebustes väljendatud mureküsimustest teavitati ka Euroopa Parlamenti kirjalike küsimuste ja petitsioonide teel.

15 Euroopa keskkonnaalaste õigusnormide kohaldamist Hispaania Kuningriigi poolt käsitleva EU-Piloti mehhanismi raames algatatud menetluse tulemusel saatis komisjon 17. oktoobril 2014 sellele liikmesriigile ametliku kirja, milles ütles, et see liikmesriik on tema arvates rikkunud ühelt poolt oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punktist b koostoimes selle direktiivi artikli 1 punktiga a ja selle direktiivi V lisa punktiga 2.1.2; selle direktiivi artiklist 5 koostoimes selle direktiivi II lisa punktiga 2.2 ning selle direktiivi artikli 11 lõikest 1, lõike 3 punktidest a, c ja e ning lõikest 4, ja teiselt poolt kohustusi, mis tulenevad direktiivi 92/43 artikli 6 lõikest 2 koostoimes selle artikliga 7 seoses nii Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite kui ka elupaikadega.

16 Hispaania Kuningriik vastas ametlikule kirjale 11. veebruaril 2015.

17 Komisjon saatis pärast Hispaania Kuningriigi vastuse analüüsimist viimasele 29. aprillil 2016 põhjendatud arvamuse (edaspidi „põhjendatud arvamus“), milles jäi oma ametlikus kirjas võetud seisukoha juurde, mille kohaselt see liikmesriik oli jätnud:

– esiteks võtmata vajalikud meetmed Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisundi halvenemise ärahoidmiseks;

– teiseks koostamata täiendava kirjelduse kõigi Almonte-Marismase põhjaveekihi põhjaveekogumite kohta, mille puhul esines seisundi halvenemise oht;

– kolmandaks välja töötamata sobivad põhi- ja täiendavad meetmed, et hõlmata need Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava ja Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kavaga, ning

– neljandaks võtmata sobivad meetmed Doñana piirkonna kaitsealadel asuvate looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemise vältimiseks, eeskätt aladel Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES 6150012), mida on nimetatud käesoleva kohtuotsuse punktis 12.

18 Komisjon nõudis selles põhjendatud arvamuses, et Hispaania Kuningriik kõrvaldaks tuvastatud rikkumised enne 29. juunit 2016.

19 Hispaania Kuningriik vastas 9. augustil 2016 põhjendatud arvamusele, teavitades komisjoni nende rikkumiste kõrvaldamiseks võetud meedetest, mis olid suures osas ette nähtud juba Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas. Hispaania Kuningriik tõi lisaks esile meetmed, mis olid võetud Doñana metsaalast põhjas asuvate niisutatavate alade majandamise erikava raames, mis kiideti heaks 2014. aastal (edaspidi „Doñana 2014. aasta niisutamise erikava“).

20 Kuivõrd komisjon pidas meetmeid, millest Hispaania Kuningriik oli teatanud, ebapiisavaks Doñana looduskaitsealal täheldatud rikkumiste lõpetamiseks, siis otsustas ta esitada 24. jaanuaril 2019 käesoleva hagiavalduse.

III. Taotlus esitada uusi tõendeid pärast menetluse kirjaliku osa lõpetamist

21 Hispaania Kuningriik esitas 14. aprilli 2021. aasta kirjaga taotluse esitada uusi tõendeid pärast menetluse kirjaliku osa lõpetamist Euroopa Kohtu kodukorra artikli 128 lõike 2 alusel ning esitas Euroopa Kohtule dokumendi „Maailmapärandi keskuse/IUCNi/Ramsari läbiviidud Doñana rahvuspargi reaktiivseire ühismissiooni lõplik aruanne“, mille UNESCO oli 8. aprillil 2021 sellele liikmesriigile saatnud

22 Vastavalt kodukorra artikli 128 lõikele 2 peab pool, kes soovib esitada tõendeid või pakkuda nende esitamist pärast menetluse kirjaliku osa lõpetamist, tõendite hilist esitamist põhjendama ning president võib ettekandja-kohtuniku ettepanekul ja pärast kohtujuristi ärakuulamist määrata teisele poolele tähtaja nende tõendite osas seisukoha võtmiseks.

23 Käesoleval juhul on Euroopa Kohtu käsutuses juba suurem osa selles aruandes sisalduvast teabest ning ta leiab, et tal on asja lahendamiseks piisavalt teavet, ilma et kohtuasja oleks vaja lahendada uute tõendite alusel, mille üle pooled ei ole vaielnud. Järelikult ei ole vaja Hispaania Kuningriigi taotlust rahuldada.

IV. Hagi

24 Komisjon väidab oma hagi põhistamiseks, et Hispaania Kuningriik on rikkunud kohustusi, mis tulenevad talle direktiivist 2000/60 seoses Doñana looduskaitseala kaitsealade põhjaveekogumitega, ning samuti kohustusi, mis tulenevad direktiivist 92/43 seoses neil aladel asuvate looduslike elupaikade ja liikide elupaikadega.

A. Direktiivist 2000/60 tulenevate kohustuste rikkumine

25 Komisjon heidab Hispaania Kuningriigile sisuliselt ette seda, et ta ei võtnud kõiki meetmeid, mida direktiiv 2000/60 nõuab, Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisundi halvenemise heastamiseks. Ta väidab, et seisundi halvenemine on tingitud eeskätt inimtegevusest, mis toob kaasa põhjavee võtmise ja taastumise vahelise tasakaalu muutumise.

26 Komisjon esitab kolm väidet, millest esimese kohaselt on rikutud direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b koostoimes selle direktiivi artikli 1 punktiga a ja V lisa punktiga 2.1.2; teise kohaselt on rikutud sama direktiivi artiklit 5 koostoimes II lisa punktiga 2.2 ning kolmanda kohaselt on rikutud selle direktiivi artikli 11 lõiget 1, lõike 3 punkte a, c ja e ning lõiget 4.

1. Esimene väide

a) Poolte argumendid

27 Komisjon väidab, et Hispaania Kuningriik jättis direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkti i rikkudes võtmata vajalikud meetmed Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisundi halvenemise ärahoidmiseks. Ta juhib tähelepanu asjaolule, et see säte koostoimes direktiivi V lisa punktiga 2.1.2 seab liikmesriikidele kohustuse vältida sellist põhjaveetaseme muutumist inimtegevuse tulemusel, mis kahjustab neist veekogudest otseselt sõltuvaid maismaaökosüsteeme.

28 Komisjon rõhutab eeskätt, et Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogiline kava ja Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogiline kava näitavad, et Hispaania Kuningriik on rikkunud oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punktist b.

29 Kuivõrd Hispaania Kuningriik märkis Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas vääralt, et Almonte-Marismase põhjaveekiht oli heas „kvantitatiivses seisundis“ direktiivi 2000/60 V lisa punkti 2.1.2 tähenduses, siis alahindas ta ühelt poolt Doñana piirkonna põhjaveekihtide seisundi pidevat halvenemist, mis on tingitud ülemäärasest kasutamisest, mis toimub niisutatavate alade tarvis üha suuremas mahus vee ülemäära võtmise teel, ega võtnud vajalikke meetmeid selle seisundi halvenemise ärahoidmiseks. Komisjon rõhutab sellega seoses, et põhjavee taseme langus selles põhjaveekihis tõi kaasa ajutiste laguunide hapestumise, kahjustades seeläbi oluliselt maismaaökosüsteeme, mis sõltuvad otseselt sellest samast põhjaveekihist.

30 Teiselt poolt väidab komisjon, et etteheidetavat seisundi halvenemist kinnitab Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava – milles Almonte-Marismase põhjaveekiht jagati viieks põhjaveekogumiks – heakskiitmine. Komisjon märgib, et selles hüdroloogilises kavas tunnistati ametlikult, et neist veekogumist kolme, see tähendab Marismase, Almonte ja La Rocina veekogumi (edaspidi „kolm veekogumit“) kvantitatiivne seisund oli halb ning et neist kahe, see tähendab Marismase ja Almonte veekogumi keemiline seisund oli samuti halb.

31 Lõpetuseks rõhutab komisjon, et Almonte-Marismase põhjaveekihti toitva kolme veekogumi seisund halveneb ka praegu, nagu nähtub tema sõnul Confederación Hidrográfica del Guadalquiviri (Guadalquiviri hüdrograafiline konföderatsioon, Hispaania) aruandest, ning kahjustab edasi maismaaökosüsteeme, mis sõltuvad otseselt nendest veekogumitest, isegi pärast Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava raames võetud meetmeid.

32 Hispaania Kuningriik vaidleb komisjoni argumentidele vastu ning leiab, et ta on täitnud kõik direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punktist b tulenevad kohustused esmalt Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kavaga ja seejärel Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kavaga.

33 Hispaania Kuningriik väidab ühelt poolt, et direktiivi 2000/60 artikli 4 lõige 4 näeb ette võimaluse pikendada selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis b ette nähtud kohustuste täitmise tähtaega „veekogu eesmärkide“ järkjärguliseks saavutamiseks. Hispaania Kuningriik leiab, et ta kasutas seda võimalust, olles pärast Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava jõustumist tuvastanud, et Almonte-Marismase põhjaveekihi hea kvantitatiivse seisundi eesmärki ei olnud võimalik eeskätt kolme veekogumi puhul saavutada.

34 Teiselt poolt väidab Hispaania Kuningriik, et võeti sobivad meetmed direktiivi 2000/60 sätete järgimiseks ja nii asjaomaste veekogumite seisundi uue halvenemise ärahoidmiseks. Need meetmed hõlmasid veekogudest võetava vee kogumahu vähendamist ligikaudu 10% võrra; nende kolme veekogumi – mille puhul ei olnud võimalik saavutada hea „kvantitatiivse seisundi“ eesmärki – kvalifitseerimist veekogumitena, mis „ei tarvitse saavutada head kvantitatiivset seisundit“; põhjavee võtu asendamist pinnavee võtuga; Doñana piirkonnas inspektsioonide tihedamat korraldamist alates 2015. aastast selleks, et vältida loata veevõttu, ning ebaseadusliku veevõtu eest karistamise eesmärgil menetluste algatamist ja vastavate kaevude kinniajamist. Hispaania Kuningriik märgib, et võetud meetmed osutusid tõhusaks, sest esiteks lakkas Almonte veemassi seisundi pidev halvenemine ning teiseks paranes La Rocina veemassi ja Marismase veemassi seisund.

b) Euroopa Kohtu hinnang

35 Kõigepealt tuleb meenutada, et direktiiv 2000/60 on raamdirektiiv, mis on vastu võetud EÜ artikli 175 lõike 1 (nüüd ELTL artikli 192 lõige 1) alusel. See direktiiv sätestab vee kaitsmiseks ühised põhimõtted ja üldise tegevusraamistiku ning tagab Euroopa Liidus üldiste vee kaitse ja säästva kasutuse põhimõtete ja struktuuride kooskõlastamise ja integreerimise ning kaugemas perspektiivis ka edasiarendamise. Direktiiviga sätestatud ühiseid põhimõtteid ja üldist tegevusraamistikku peavad liikmesriigid edasi arendama, võttes direktiivis sätestatud tähtaegade jooksul vastu konkreetsed meetmed. Siiski ei ole direktiivi eesmärk liikmesriikide veevaldkonda reguleeriva seadusandluse täielik ühtlustamine (1. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

36 Direktiivi 2000/60 artikli 1 punkti a kohaselt on selle direktiivi eesmärk kehtestada maismaa pinnavee, üleminekuvee, rannikuvee ja põhjavee kaitse raamistik, mis hoiab ära veeökosüsteemide ning otseselt veeökosüsteemidest sõltuvate maismaaökosüsteemide seisundi halvenemist ning kaitseb ja parandab nende seisundit (1. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punkt 36).

37 Seega on direktiivi 2000/60 lõppeesmärk saavutada koordineeritud tegevuse abil liidu kogu vee, sealhulgas põhjavee „hea seisund“.

38 Keskkonnaeesmärgid, mille liikmesriigid peavad saavutama põhjavee puhul, on ära toodud direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punktis b.

39 See säte seab kaks eraldiseisvat, ent tihedalt seotud kohustust. Ühelt poolt rakendavad liikmesriigid selle sätte alapunkti i kohaselt vajalikke meetmeid saasteainete põhjavette viimise ärahoidmiseks või piiramiseks ning kõigi põhjaveekogumite seisundi halvenemise ärahoidmiseks. Teiselt poolt kaitsevad, parandavad ja taastavad liikmesriigid selle sätte alapunktide ii ja iii kohaselt kõiki põhjaveekogumeid, eesmärgiga saavutada hea seisund hiljemalt 2015. aastal. Sellest tuleneb, et direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktist i tulenev esimene kohustus on kohustus hoida ära kõigi põhjaveekogumite seisundi halvenemine, samas kui selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktides ii ja iii ette nähtud teine kohustus on selle seisundi parandamise kohustus (vt selle kohta 28. mai 2020. aasta kohtuotsus Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18, EU:C:2020:391, punkt 69).

40 Lisaks sellele loob direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkt b seose nende kaitsemeetmete, mis on vajalikud kõigi põhjaveekogumite seisundi halvenemise ärahoidmiseks ja mille liikmesriigid on kohustatud selle sätte alusel võtma, ning asjasse puutuva vesikonna majandamiskava eelneva olemasolu vahel (vt selle kohta 11. septembri 2012. aasta kohtuotsus Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias jt, C-43/10, EU:C:2012:560, punkt 52).

41 Lisaks tuleb sedastada, et tagamaks, et liikmesriigid saavutavad liidu seadusandja taotletavad kvalitatiivsed eesmärgid, milleks on põhjavee hea kvantitatiivse ja keemilise seisundi säilitamine ja taastamine, näeb direktiiv 2000/60 ette rea sätteid – sealhulgas artiklid 5 ja 11 ning V lisa –, millega kehtestatakse keeruline ja mitut üksikasjalikult reguleeritud etappi hõlmav menetlus, et võimaldada liikmesriikidel rakendada vajalikke meetmeid, lähtudes nende territooriumil kindlaks tehtud veemasside tunnustest ja neile iseloomulikest joontest (vt selle kohta 1. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punktid 41 ja 42).

42 Lõpetuseks tuleneb direktiivi 2000/60 artikli 4 sõnastusest, ülesehitusest ja eesmärgist, et selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punktides a ja b pinnavee ja põhjavee puhul ette nähtud kohustused on siduvad (vt selle kohta 28. mai 2020. aasta kohtuotsus Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18, EU:C:2020:391, punkt 72).

43 Sellest johtub – nagu väidab ka komisjon –, et direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkt b ei piirdu programmilises sõnastuses pelgalt majandamise planeerimise eesmärkide seadmisega, vaid sellel on direktiiviga ette nähtud menetluse igas etapis siduv mõju, niipea kui asjaomase veemassi ökoloogiline seisund on kindlaks tehtud (28. mai 2020. aasta kohtuotsus Land Nordrhein-Westfalen, C-535/18, EU:C:2020:391, punkt 73).

44 Käesolevas väites heidab komisjon Hispaania Kuningriigile ette seda, et ta eiras ainuüksi direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis i ette nähtud kohustust hoida ära põhjaveekogumite seisundi halvenemine.

45 Sellest tulenevalt tuleb juba praegu tagasi lükata Hispaania Kuningriigi argument, mille kohaselt direktiivi 2000/60 artikli 4 lõige 4 lubas tal pikendada selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punktis b ette nähtud kohustuste täitmise tähtaega eeskätt seoses Doñana looduskaitsealal asuva kolme veekogumiga. Nimelt – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 153 – on direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punktis b seatud eesmärkide täitmise tähtaja pikendamine võimalik ainult seoses selle sätte alapunktis ii ette nähtud parandamise kohustusega, ent mitte selle alapunktis i nimetatud halvenemise ärahoidmise kohustusega, mille rikkumist komisjon käesolevas kohtuasjas ette heidab.

46 Seoses küsimusega, kas Hispaania Kuningriik rikkus kohustust hoida ära Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisundi halvenemine, rikkudes seeläbi direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkti i, tuleb kõigepealt tõdeda, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses komisjoni ülesanne tõendada, et väidetav rikkumine on aset leidnud, ja esitada Euroopa Kohtule vajalikud elemendid selleks, et viimane saaks rikkumise olemasolu kontrollida, ilma et komisjon saaks seejuures tugineda mis tahes eeldusele (vt selle kohta 5. märtsi 2020. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Küpros (asulareovee kogumine ja puhastamine), C-248/19, ei avaldata, EU:C:2020:171, punkt 20 ning seal viidatud kohtupraktika).

47 Seejärel on liikmesriik vaid juhul, kui komisjon on esitanud piisavalt elemente väidetava rikkumise asetleidmise tõendamiseks, kohustatud vaidlema sisuliselt ja üksikasjalikult esitatud elementidele ning neist tulenevatele tagajärgedele vastu (vt analoogia alusel 28. märtsi 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (reovee kogumis- ja puhastussüsteem), C-427/17, ei avaldata, EU:C:2019:269, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika).

48 Lõpetuseks tuleb märkida, et kohtupraktika kohaselt tuleneb direktiivi 2000/60 artikli 4 ülesehitusest, et veemassi seisundi halvenemine, isegi kui see on ajutine, on lubatud üksnes rangetel tingimustel ning et künnis, mille ületamisel on tegemist veemassi seisundi halvenemise ärahoidmise kohustuse rikkumisega, peab olema madal (vt selle kohta 1. juuli 2015. aasta kohtuotsus Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, C-461/13, EU:C:2015:433, punkt 67).

49 Nagu kohtujurist märkis oma ettepaneku punktides 123–134, eeldab mõiste „halvenemine“ selle sätte tähenduses põhjavee puhul, mis on juba halvas seisundis, juba olemasoleva defitsiidi täiendavat suurenemist ning seega varasema olukorraga võrreldes suuremas mahus ülemäärast kasutamist. Sellega seoses tuleb täheldada, et põhjavee võtmise ja taastumise tasakaalu puudumine tähendab, et põhjaveekogum ei ole heas kvantitatiivses seisundis, nagu see on määratletud direktiivi 2000/60 V lisa punktis 2.1.2, kuid see ei tähenda iseenesest siiski, et tegemist oleks seisundi halvenemisega selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkti i tähenduses. Viidatud tasakaalu saavutamiseks vajalike selliste meetmete võtmine nagu vee ülemäära võtmise lõpetamine ja seega asjaomase põhjaveekogumi hea seisund on hõlmatud selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkti ii kohase parandamise kohustusega. Seni, kuni halvas kvantitatiivses seisundis põhjaveekogumi ülemäärane kasutamine ei kasva, ei ole seega tegemist selle seisundi halvenemisega, mis oleks vastuolus direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis i ette nähtud kohustusega.

50 Komisjon leiab, et Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisund on direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkti i tähenduses halvenenud, sest esiteks on Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas Almonte-Marismase põhjaveekihi kvantitatiivne seisund määratud kindlaks valesti, teiseks on Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas öeldud, et kolm veekogumit on halvas „kvantitatiivses seisundis“, ning kolmandaks olevat nende kolme veekogumi seisund Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas ette nähtud ebapiisavate meetmete tagajärjel halvenenud.

1) Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas Almonte-Marismase põhjaveekihi kvantitatiivse seisundi valesti kvalifitseerimine

51 Komisjon heidab Hispaania Kuningriigile esiteks ette seda, et ta märkis Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas vääralt, et Almonte-Marismase põhjaveekiht oli heas „kvantitatiivses seisundis“ direktiivi 2000/60 V lisa punkti 2.1.2 tähenduses, ning leidis sellest tulenevalt, et selle põhjaveekihi põhjaveetasemele ei mõju inimtekkelised muutused, mille tulemuseks võib olla selles direktiivis ette nähtud keskkonnaeesmärkide saavutamata jäämine, või et see tase ei tekita tõenäoliselt keskkonnakahju sellest otseselt sõltuvatele ökosüsteemidele. Komisjoni arvates tõendab see väär kvalifikatsioon, et Hispaania Kuningriik ei võtnud vajalikke meetmeid selleks, et hoida Doñana piirkonnas ära põhjaveekogumite seisundi halvenemist, ja eeskätt selleks, et vähendada vee ülemäära võtmist.

52 Nagu ilmneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust, oli Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmise kuupäeval, see tähendab 17. mail 2013, piisavalt tõendeid asumaks seisukohale, et Almonte-Marismase põhjaveekiht ei vasta tingimustele, mis peavad olema täidetud selleks, et seda saaks pidada heas „kvantitatiivses seisundis“ veemassiks direktiivi 2000/60 V lisa punkti 2.1.2 tähenduses.

53 Komisjon esitas nimelt erinevatest teaduslikest ja ametlikest allikatest pärit mitu dokumenti, mille ta lisas oma hagiavaldusele ja mis tõendavad, et selle kava heakskiitmise ajal oli ette näha, et Almonte-Marismase põhjaveekiht ei tarvitse saavutada direktiivis 2000/60 seatud eesmärke inimtekkeliste muutuste ja eeskätt Doñana piirkonna niisutatavate alade tarvis ülemäära võetava vee tõttu.

54 Nagu komisjon väidab, oli peale selle Andaluusia autonoomse piirkonna valitsuse 9. detsembri 2003. aasta dekreediga 341/2003, millega kiidetakse heaks Doñana piirkonna maakorralduse kava ja luuakse selle järelevalvekomitee (Decreto 341/2003 del Gobierno de la Comunidad Autónoma de Andalucía por el que se aprueba el Plan de Ordenación del Territorio del ámbito de Doñana y se crea su Comisión de Seguimiento, *BOJA* nr 22, 3.1.2004, lk 2866), heaks kiidetud Doñana piirkonna maakorralduse kavas soovitatud Hispaania veemajanduse eest vastutavatel asutustel asuda seisukohale, et Almonte-Marismase põhjaveekihti tervikuna kasutatakse ülemäära või et see on ülemäärase kasutamise ohus, et vähendada selle põhjaveekihi ülemäärase kasutamise ja selle vee kvaliteedi halvenemise ohtu.

55 Ehkki käesoleva kohtuotsuse punktides 53 ja 54 nimetatud asjaolud, mis pärinevad aastatest 2003, 2008, 2009 ja 2012, võivad tõendada, et Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmise kuupäeval ei olnud Almonte-Marismase põhjaveekiht heas „kvantitatiivses seisundis“ direktiivi 2000/60 V lisa punkti 2.1.2 tähenduses, ei võimalda need asjaolud siiski seevastu tuvastada, et selle veekihi kvantitatiivse seisundi väär kvalifikatsioon selles kavas tõi kaasa Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisundi halvenemise, nagu see on määratletud käesoleva kohtuotsuse punktis 48.

56 Eelnevast tuleneb, et komisjon ei ole tõendanud, et Hispaania Kuningriik rikkus oma direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktist i tulenevaid kohustusi, sest ta kvalifitseeris Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite kvantitatiivse seisundi Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas vääralt.

2) Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas kolme veekogumi kvalifitseerimine halvas „kvantitatiivses seisundis“ veekogumitena

57 Komisjon väidab, et Almonte-Marismase põhjaveekihi kvantitatiivse seisundi halvenemist tõendab asjaolu, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmisel 2016. aasta jaanuaris jagati see põhjaveekiht viieks põhjaveekogumiks, mille hulka kuuluva kolme veekogumi puhul leiti, et need on halvas „kvantitatiivses seisundis“ direktiivi 2000/60 V lisa punkti 2.1.2 tähenduses. Komisjon väidab, et selle kava muutmine annab kaudselt tunnistust sellest, et Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisund oli halvenenud võrreldes seisundiga, mida oli kirjeldatud Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas.

58 Sellise argumentatsiooniga ei saa siiski nõustuda.

59 Nimelt nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite kvantitatiivsele seisundile antud uus kvalifikatsioon on tingitud lihtsalt Almonte-Marismase põhjaveekihi jagamisest hindamise eesmärgil viieks eraldiseisvaks põhjaveekogumiks. Selle mitmeks osaks jagamise tulemusel ilmnes kolme veekogumi halb kvantitatiivne seisund, samas kui Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas oli Almonte-Marismase põhjaveekihti tervikuna peetud heas kvantitatiivses seisundis olevaks.

60 Nagu Hispaania Kuningriik tõendas, nähtus pärast Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmist järk-järgult kogutud teabest, et see kava oli tehnilisest küljest puudulik seoses direktiivi 2000/60 rakendamise esimeste meetmetega. Sel põhjusel jagati Almonte-Marismase põhjaveekiht Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas viieks eraldiseisvaks veekogumiks, et probleemide asukoha kindlaksmääramine oleks hõlpsam, et oleks võimalik täpsemalt kindlaks määrata alad, mille puhul esineb selles direktiivis määratletud eesmärkide saavutamata jäämise oht, ning et sellisel moel oleks võimalik tõhusalt ja sobivalt reageerida, vähendades peamiselt põhjavee võtmist.

61 Komisjoni esitatud tõendid ei võimalda pealegi asuda seisukohale, et nende kolme halvas „kvantitatiivses seisundis“ oleva veekogumi seisund oli enne Almonte-Marismase põhjaveekihi mitmeks jagamist parem. Vastupidi, käesoleva kohtuotsuse punktist 52 nähtub, et komisjoni esitatud

dokumendid tõendavad, et enne Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmist oli piisavalt kaudseid tõendeid selle kohta, et selle põhjaveekihi kvantitatiivne seisund ei olnud hea. Järelikult ei saa Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas sisalduvast märkusest, et kolme veekogumi kvantitatiivne seisund on halb, järeldada, et see seisund on halvenenud võrreldes Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas kirjeldatud seisundiga.

62 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole tõendanud, et Almonte-Marismase põhjaveekihi „hea kvantitatiivse seisundi" – mis on tuvastatud Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas – muutumine Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas kolme veekogumi puhul „halvaks kvantitatiivseks seisundiks" tuleneb selle põhjaveekihi seisundi halvenemisest, nagu see on määratletud käesoleva kohtuotsuse punktis 48.

3) Doñana looduskaitseala veekogumite seisundi halvenemine Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas väidetavalt kehtestatud ebapiisavate meetmete tagajärjel

63 Komisjon väidab, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas kehtestatud ebapiisavate meetmete tagajärjel seisund jätkuvalt „halveneb" direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkti i tähenduses, kusjuures see tendents ei ole veel ümber pöördunud ning on oht, et kolm veekogumit ei saavuta head kvantitatiivset seisundit selles direktiivis ette nähtud tähtajaks.

64 Sissejuhatuseks tuleb osutada sellele, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale tuleb rikkumise olemasolu hinnata lähtuvalt asjaomase liikmesriigi olukorrast põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel, kusjuures Euroopa Kohus ei võta arvesse hiljem toimunud muutusi (vt 28. märtsi 2019. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Iirimaa (reovee kogumis- ja puhastussüsteem), C-427/17, ei avaldata, EU:C:2019:269, punkt 140 ja seal viidatud kohtupraktika).

65 Kuivõrd käesolevas asjas on põhjendatud arvamuses määratud tähtaeg 29. juunile 2016, siis tuleb jätta kõrvale osa nendest tõenditest, mille komisjon esitas tõendamaks, et Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite kvantitatiivne seisund jätkuvalt halveneb, ja eeskätt enamik Hispaania ajakirjanduses ilmunud artikleid ning valitsusvälise organisatsiooni World Wildlife Fund (WWF) aruanded, mis sisaldavad teavet 2017., 2018. ja 2019. aasta kohta.

66 Seoses küsimusega, kas Hispaania Kuningriik rikkus 29. juunini 2016 oma kohustust hoida ära nende veekogude seisundi halvenemine, on komisjon sisuliselt seisukohal, et nende veekogude kvantitatiivse seisundi jätkuvat halvenemist praegusel hetkel tõendab esiteks see, et Doñana piirkonna põhjavett võetakse ülemäära ja pidevalt, ning teiseks see, et pinnavee ja ökosüsteemide seisund halveneb.

67 Doñana piirkonna põhjavee ülemäärase ja pideva võtmise kohta väidab komisjon, et teadusuuringutest, Hispaania ametiasutuste aruannetest ja ajakirjanduses ilmunud artiklitest – mille koopiad on lisatud hagiavaldusele – nähtuvad eri tõendid kinnitavad niisutatava ala aeglast ja pidevat laienemist Doñana piirkonnas alates 2000. aastast.

68 Ehkki on tõsi, et need asjaolud võivad kaudselt tõendada Almonte-Marismase põhjaveekihi jätkuvat ülemäärast kasutamist, ei tõenda need dokumendid aga siiski, et selline ülemäärane kasutamine oleks toimunud veelgi suuremas mahus, põhjustades selle põhjaveekihi seisundi halvenemise pärast Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmist 8. jaanuaril 2016.

69 Nimelt piirduvad komisjoni esitatud dokumendid – eeskätt Guadalquiviri hüdrograafilise konföderatsiooni 2017. aasta aprilli aruanne Almonte-Marismase põhjaveekihi seisundi kohta hüdroloogilisel aastal 2015–2016 ja Defensor del Pueblo (Hispaania ombudsman) 10. augusti 2018. aasta aruanne –, mis on lisatud hagiavaldusele, hoiatusega, et põhjaveeressursside pidev kasutamine seab ohtu selle põhjaveekihi ning sellest sõltuvate maapealsete ökosüsteemide hea seisundi ning toob kaasa ohu, et halvas kvantitatiivses seisundis kolme veekogumi puhul ei saavutata head

kvantitatiivset seisundit. Ent asjaolu, et põhjaveekogumite kvantitatiivne seisund jääb halvaks, ei tähenda iseenesest – nagu sai märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 49 –, et see seisund halvenes veelgi pärast Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmist.

70 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 130, ei saa olukorras, kus põhjavee kvantitatiivne seisund on halb, direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis i ette nähtud kohustus hoida ära selle seisundi halvenemine pealegi tähendada seda, et põhjavee ülemäära võtmist tuleb vähendada sel määral, et saavutatakse põhjavee võtmise ja põhjavee taastumise tasakaal. See tasakaal tähendab, et kvantitatiivne seisund on hea vastavalt selle direktiivi V lisa punkti 2.1.2 esimesele lausele, kusjuures see hea seisund tuleb saavutada selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktides ii ja iii ette nähtud seisundi parandamise kohustuse raames, mille järgimist ei ole käesoleva väite raames vaidlustatud.

71 Esitatud kaalutlustest tuleneb seega, et põhjaveekogumite halva kvantitatiivse seisundi korral – nagu see, mis tuvastati Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas – nõuab direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis i ette nähtud selliste veekogude kvantitatiivse seisundi halvenemise ärahoidmise kohustus üksnes seda, et põhjavett ei võetaks üha enam, et mitte süvendada tuvastatud halva kvantitatiivse seisundi põhjuseid. Komisjon ei ole aga tõendanud, et võetud põhjavee maht oleks veelgi kasvanud pärast Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava heakskiitmist, ega ka seda, et Almonte-Marismase põhjaveekihi halva kvantitatiivse seisundi põhjused oleks süvenenud.

72 Seevastu on Hispaania Kuningriik esitanud Guadalquiviri hüdrograafilise konföderatsiooni kogutud seireandmed, millest nähtub, et vähemalt 2015. aastast kaldub Almonte-Marismase põhjaveekihi põhjaveekogumite seisundi näitaja muutuvat varem täheldatud tasemete suunas, kusjuures seda tendentsi on täheldatud nii Almonte-Marismase põhjaveekihi kõigi põhjaveekogumite kui ka kolme veekogumi, eeskätt La Rocina veekogumi puhul. Seega tuleb tuvastada, et vastavalt kättesaadavatele ametlikele registriandmetele on Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite areng alates umbes 2015. aastast väga nõrgalt positiivne nende konkreetsete meetmete rakendamise tulemusel, mille eesmärk on vähendada põhjavee võtmist Doñana piirkonnas.

73 Esitatud kaalutlustega arvestades tuleb asuda seisukohale, et komisjon ei ole tõendanud, et Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite halb kvantitatiivne seisund oleks kasvanud veevõtu tõttu veelgi halvenenud, rikkudes seeläbi direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunktis i ette nähtud põhjavee seisundi halvenemise ärahoidmise kohustust.

74 Pinnavee ja ökosüsteemide seisundi halvenemise kohta tuleb märkida, nagu seda tegi ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 149, et seisundi selline halvenemine võib olla kaudne viide sellele, et asjaomase põhjaveekogumi kvantitatiivne seisund on halb, ent mitte sellele, et see seisund on veelgi halvenenud. Pealegi ei ole komisjon tõendanud ka seda, et sellistest kaudsetest tõenditest nähtub Doñana looduskaitseala kõigi põhjaveekogumite kvantitatiivse seisundi edasine halvenemine.

75 Sellest tuleneb, et komisjon ei ole tõendanud, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas kehtestatud meetmete tagajärjel oleks halvenenud kolme veekogumi seisund.

76 Kõigest eelnevast tuleneb, et komisjon ei ole tõendanud, et Hispaania Kuningriik rikkus oma kohustust hoida ära Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisundi halvenemine direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti b alapunkti i tähenduses.

2. Teine väide

a) Poolte argumendid

77 Komisjon väidab, et Hispaania Kuningriik ei ole kohaldanud õigesti direktiivi 2000/60 artikli 5 lõiget 1 koostoimes selle direktiivi II lisa punktiga 2.2, sest ta ei koostanud täiendavat kirjeldust Doñana piirkonna nende põhjaveekogumite kohta, mille puhul esineb direktiivis kehtestatud eesmärkide saavutamata jäämise oht, ega määratlenud seetõttu meetmeid, mis on vajalikud selle direktiivi eesmärkide saavutamiseks.

78 Ta heidab Hispaania Kuningriigile sisuliselt ette seda, et see alahindas Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas veevõtu mõju Doñana piirkonna põhjaveekogumitele ega teinud kindlaks põhjaveekogumeid, mille puhul esines nende eesmärkide saavutamata jäämise oht. Komisjon on seisukohal, et ebapiisava esialgse kirjelduse tõttu jättis Hispaania Kuningriik koostamata täiendava kirjelduse – mida on nõutud direktiivi 2000/60 II lisa punktis 2.2 –, mistõttu jäid võtmata nende eesmärkide saavutamiseks vajalikud meetmed.

79 Lisaks väidab komisjon, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas esitatud kirjeldus ei kõrvaldanud direktiivi 2000/60 sätete rikkumist, sest see uus kirjeldus ei ole täielik ega vasta kõigile selle direktiivi nõuetele, eeskätt neile, mis käsitlevad asjaomaste põhjaveekogumite kvantitatiivse seisundi õigesti kindlaks tegemist. Komisjon märgib selles osas esiteks, et Almonte-Marismase põhjaveekihi jagamisel viieks eraldiseisvaks põhjaveekogumiks ei esitatud piisavalt täpset kirjeldust nende veekogude keemilise ja kvantitatiivse seisundi kohta, takistades sel moel direktiivis 2000/60 seatud eesmärkide saavutamist. Teiseks viitab komisjon sellele, et nende veekogumite kirjeldamise ajal ei olnud teaduslikud andmed piisavad. Kolmandaks juhib ta tähelepanu sellele, et veevõtust Doñana looduskaitseala põhjaveekogumitele tuleneva surve ja mõju analüüsis esinevad olulised lüngad.

80 Komisjon järeldab, et Hispaania ametiasutused ei hinnanud nõuetekohaselt nende veekogumite kvantitatiivset seisundit, sest asjakohase hindamise tulemusel oleks tuvastatud, et kõigi asjaomaste veekogumite puhul oli direktiiviga 2000/60 seatud keskkonnaeesmärkide saavutamata jäämise oht.

81 Hispaania Kuningriik vaidleb nendele argumentidele vastu ja väidab, et ta täitis nõuetekohaselt direktiivi 2000/60 artikli 5 lõikest 1 tuleneva kohustuse viia asjaomaste põhjaveekogumite esialgse kirjelduse huvides läbi uuring vastavalt selle direktiivi II ja III lisas kehtestatud tehnilistele näitajatele. See uuring viidi kõigepealt läbi 2013. aastal Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava ning hiljem 2016. aastal Guadalquiviri 2015–2021. aasta hüdroloogilise kava raames.

82 Hispaania Kuningriik väidab eeskätt, et ta koostas Doñana valglapiirkonna põhjaveekogumite kohta nõuetekohase esialgse kirjelduse. Ta märgib, et Almonte-Marismase põhjaveekihti peeti Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas üldiselt heas „kvantitatiivses seisundis“ olevaks, millest tulenevalt ei olnud vaja viia täiendava kirjelduse tarvis läbi uuringut vastavalt direktiivi 2000/60 artiklile 5. Lisaks sellele olevat kõnealuses kavas arvatud see põhjaveekiht selliste strateegiliste põhjaveekogumite hulka, mida saab vastavalt selle kava artikli 4 lõikele 3 sisuliselt kasutada ainult inimtarbeks.

83 Pealegi väidab Hispaania Kuningriik, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas toimunud ülevaatamise käigus muudeti Almonte-Marismase põhjaveekihi kirjeldust ning see põhjaveekiht jagati osadeks hüdrogeoloogilistel põhjustel ning keskkonnakaitse ja territoriaalse korraldusega seotud põhjustel. Ta väidab, et selle põhjaveekihi jagamine viieks eraldiseisvaks põhjaveekogumiks võimaldas täpsemalt ja esindavamalt hinnata iga selle veekogumi seisundit ning kohaldada tõhusamalt hüdroloogilise kavaga kehtestatud meetmeprogrammi. Hispaania Kuningriik

leiab, et Almonte-Marismase põhjaveekihi selline kirjeldus on täielikult kooskõlas direktiivi 2000/60 sätetega ning lisaks sellele sobiv ja piisav tegemaks kindlaks, mis ulatuses on saavutatud direktiivis kehtestatud eesmärgid.

84 Lõpetuseks lisab Hispaania Kuningriik, et direktiivi artiklis 5 nimetatud kirjeldus koostati arvukate hüdroloogiliste uuringute toel, mis sisaldavad sedavõrd arvukat ja kvaliteetset teavet, et seda ei ole võimalik võrrelda teiste Hispaania hüdroloogiliste planeerimiste teabega, ning väidab, et neid uuringuid tuleb pidada käesoleva menetluse raames arvestatavaks teabeallikaks.

b) Euroopa Kohtu hinnang

85 Liikmesriikidel peab direktiivi 2000/60 artiklis 4 määratletud keskkonnaeesmärkide saavutamiseks olema ülevaade kõigist asjaomaste veekogude tunnustest.

86 Selleks määravad liikmesriigid kõigepealt vastavalt direktiivi 2000/60 artiklile 3 kindlaks vesikonnad, määravad need üksikute valglapiirkondade koosseisu ning määravad pädevad ametiasutused.

87 Järgmiseks koostavad nad direktiivi 2000/60 artikli 5 lõikes 1 ning II ja III lisas ette nähtud veekogude kirjelduse. Selle sätte kohaselt tagavad kõik liikmesriigid, et iga nende territooriumil asuva valglapiirkonna kohta tehakse selle tunnuste analüüs, ülevaade mõjust, mida inimtegevus avaldab põhjavee seisundile, ning veekasutuse majandusanalüüs vastavalt II ja III lisas sätestatud tehnilistele näitajatele.

88 Selle direktiivi artikli 5 lõikes 2 on sätestatud, et artikli 5 lõikes 1 nimetatud analüüsid ja ülevaated vaadatakse uuesti üle ja vajaduse korral ajakohastatakse hiljemalt 13 aasta möödumisel selle direktiivi jõustumisest ning seejärel iga kuue aasta tagant.

89 Tehniliste näitajate kohta tuleb märkida, et direktiivi 2000/60 II lisa punktis 2 on üksikasjalikult ära toodud nõuded, mille liikmesriigid peavad täitma põhjaveekogumite esialgse kirjelduse ja vajaduse korral täiendava kirjelduse koostamisel.

90 Selle direktiivi II lisa punktis 2.1 on eeskätt kehtestatud kõigi põhjaveekogumite sellise esialgse kirjelduse üksikasjad, et hinnata nende kasutust ja seda, kui suur on oht, et jäävad saavutamata põhjaveekogumite puhul direktiivi artiklis 4 kehtestatud eesmärgid.

91 Lisaks on direktiivi 2000/60 II lisa punktis 2.2 ette nähtud, et liikmesriigid peavad koostama pärast kõigi põhjaveekogumite esialgset kirjeldust selliste põhjaveekogumite täiendava kirjelduse, mille puhul on tuvastatud kõnealuste eesmärkide saavutamata jäämise oht, et sellise ohu suurust täpsemalt hinnata ja teha kindlaks direktiivi artikli 11 alusel nõutavad meetmed. See täiendav kirjeldus peab sisaldama asjakohast teavet inimtegevuse mõju kohta nende veekogumite seisundile ning vajaduse korral asjakohast teavet nende põhjaveekogumite muude tunnuste kohta.

92 Analüüsitava väite raames märgib komisjon esiteks, et Hispaania Kuningriik ei koostanud Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava raames sellist täiendavat kirjeldust, ja teiseks, et ta tegi seda Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava raames puudulikult.

93 Sissejuhatuseks tuleb meenutada, nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 80, et direktiivi 2000/60 artikli 5 lõikest 1, artikli 13 lõikest 6 ning VII lisast tuleneb, et põhjaveekogumite kirjeldus tuleb koostada enne majandamiskava ning enne seda, kui kõnealust kirjeldust kasutatakse asjaomase kava sisu kindlaksmääramiseks.

94 Nagu sai märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 52, tuleneb Euroopa Kohtule esitatud toimikust pealegi, et Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava väljatöötamise ajal oli piisavaid kaudseid tõendeid asumaks seisukohale, et Almonte-Marismase põhjaveekihti – nagu see määratleti selles kavas – kasutati ülemäära ning et esines direktiivis 2000/60 seatud eesmärkide saavutamata jäämise oht. Sellega seoses tuleb tõdeda, et Doñana piirkonna maakorralduse kavas, millele on viidatud käesoleva kohtuotsuse punktis 54, tehti ettepanek asuda seisukohale, et seda põhjaveekihti kasutatakse ülemäära või et see on ülemäärase kasutamise ohus. Lisaks sellele viitab komisjon oma repliigis kahele aruandele, mille koostasid 2009. ja 2017. aastal vastavalt Instituto Geológico y Minero de España (Hispaania geoloogia- ja kaevandusinstituut) ja Consejo Superior de Investigaciones Científicas (teadusuuringute ülemnõukogu, Hispaania), mille komisjon lisas oma hagiavaldusele ning milles on samuti tuvastatud, et kõnealusest põhjaveekihist võetakse ülemäära põhjavett.

95 Hispaania Kuningriik möönab, et direktiivis 2000/60 seatud eesmärkide saavutamata jäämise ohule viidati juba 2004. ja 2005. aastal avaldatud esimeses aruandes, mis koostati selle direktiivi artikli 5 lõikes 1 ette nähtud põhjaveekogumite kirjelduse raames. Ta märgib sellegipoolest, et pärast Almonte-Marismase põhjaveekihi üldist hindamist asus ta Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas seisukohale, et see on üldiselt „heas kvantitatiivses seisundis“; sellest tulenevalt ei olnud ta kohustatud tegema täiendava kirjelduse tarvis uuringut vastavalt direktiivi artiklile 5. Ta väidab pealegi, et ta parandas seda hinnangut ning täpsustas seda niipea, kui sai üksikasjalikumat teavet, ning et ta oli vastavalt direktiivis 2000/60 ette nähtud ajakavale kohustatud ootama täheldatud seisundi paranemiste teatavakstegemiseks ära Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava avaldamise.

96 Ent nagu nähtub kohtujuristi ettepaneku punktidest 84–87, ei võimaldanud eelmises punktis nimetatud „üldine hindamine“ Hispaania Kuningriigil välistada ohtu, et Almonte-Marismase põhjaveekiht või mõni selle osa võivad mitte vastata direktiivi artiklis 4 seatud eesmärkidele. Järelikult oleks see oht tulnud vastavalt direktiivi 2000/60 II lisa punktile 2.1 tuvastada kõigi põhjaveekogumite esialgse kirjeldamise raames, mida see direktiiv nõuab.

97 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 87 samuti, on direktiivi 2000/60 II lisa punkti 2.2 kohaselt täiendav kirjeldus pealegi vajalik siis, kui on oht, et asjaomaste põhjaveekogumite kvantitatiivne seisund on halb, see tähendab siis, kui on oht, et asjaomane veemass ei vasta selle direktiivi artiklis 4 ette nähtud eesmärkidele. Seetõttu ei saa Hispaania Kuningriik väita, et asjaomaste põhjaveekogumite täiendav kirjeldus ei olnud Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilise kava raames vajalik, sobiv ega nõutav, sest vaidlust ei olnud sellise ohu olemasolus ning seda ei saanud välistada.

98 Neist kaalutlustest tuleneb, et Hispaania Kuningriik rikkus oma direktiivi 2000/60 artiklist 5 tulenevaid kohustusi, sest ta ei tuvastanud direktiivi II lisa punkti 2.1 kohaselt Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas ohtu, et Almonte-Marismase põhjaveekihi puhul ei saavutata selles direktiivis seatud eesmärke, ega koostanud seega direktiivi II lisa punkti 2.2 kohaselt täiendavat kirjeldust.

99 Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 64 ja 65 – liikmesriigi kohustuste rikkumise olemasolu tuleb käesolevas kohtuasjas hinnata lähtuvalt Doñana põhjaveekihi olukorrast põhjendatud arvamuses määratud tähtaja lõppemisel, see tähendab 29. juunil 2016. Ent sel kuupäeval kohaldati juba 8. jaanuaril 2016 heaks kiidetud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilist kava.

100 Selles kavas esitas Hispaania Kuningriik direktiivi 2000/60 II lisa punkti 2.2 kohaselt täiendava kirjelduse. Komisjon väidab siiski, et sel eesmärgil kasutatud teadusandmed ei olnud piisavad. Ta väidab, et Hispaania Kuningriik tugines Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite kvantitatiivse seisundi kindlakstegemiseks ainult Doñana põhjaveekihi veetaseme muutusele ja eeskätt Doñana

piesomeetrilise võrgu andmetele, ning et seetõttu on Hispaania Kuningriigi järeldused puudulikud, kui pidada silmas nõudeid, mis tulenevad direktiivi 2000/60 artiklist 5 koostoimes selle direktiivi II lisa punktiga 2.2.

101 Esiteks väidab komisjon, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kavaga hõlmatud põhjaveekogumite kirjeldamiseks saadaolevad teaduslikud andmed ei olnud piisavad. Ta arvustab eeskätt seda, et kava aluseks on selline aruanne Almonte-Marismase põhjaveekihi seisundi kohta hüdroloogilisel aastal 2012–2013, mille koostas Guadalquiviri hüdrograafiline konföderatsioon ja kus ei ole La Rocina ja Marismas de Doñana põhjaveekogumite puhul ära näidatud põhjavee taseme mõõtmise punkte. Tuleb siiski märkida, et komisjon ei ole selgitanud ega tõendanud, et need andmed on sellise kirjelduse koostamisel olulise tähtsusega. Komisjon piirdub pealegi viitega Hispaania valitsuse veebiväravale, kust leiab geograafilisi andmeid, ilma et ta selgitaks, kuidas leida sealt teave, millele ta tugineb.

102 Teiseks heidab komisjon Hispaania ametiasutustele ette ligikaudsete hinnangute andmist Doñana põhjaveekihi põhjaveekogumite piesomeetrilise taseme alusel. Ta väidab, et nende ligikaudsete hinnangute andmisel võeti arvesse üksnes selle põhjaveekihi veetaseme muutumist ning need ei ole seega piisavad määramaks kindlaks Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite kvantitatiivset seisundit. Ta märgib lisaks, et kõigi piesomeetrite kohaselt veetase üldiselt langes.

103 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et direktiivi 2000/60 V lisa punkt 2.1.2 näeb põhjavee kvantitatiivse seisundi määramise parameetrina ette „põhjaveetaseme režiimi“, ilma et oleks selgitatud, kuidas see tase tuleb kindlaks määrata.

104 Järgmiseks nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, et komisjon ei ole esitanud ühtegi tõendit, millest nähtuks käesoleva kohtuotsuse punktis 46 viidatud kohtupraktika tähenduses, et Hispaania Kuningriigi kasutatud meetod ei ole piisav direktiivi 2000/60 artiklis 5 ette nähtud kirjelduse koostamiseks. Nimelt ei tõenda asjaolu, et Doñana põhjaveekihti kasutatakse ülemäära, ega asjaolu, et aastaks 2027 ei saavuta selle põhjaveekihi põhjaveekogumid head kvantitatiivset seisundit, et nende veekogumite tase ei ole asjakohane selle põhjaveekihi kvantitatiivse seisundi kindlaksmääramisel vastavalt selle direktiivi V lisa nõuetele.

105 Lõpetuseks tõendab Hispaania Kuningriik, et ta võttis Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas arvesse ka muid parameetreid Doñana põhjaveekihi kvantitatiivse seisundi hindamisel, näiteks tasakaalu veevõtu ja olemasolevate veeressursside vahel.

106 Neil tingimustel tuleb asuda seisukohale, et komisjon ei ole tõendanud, et Hispaania Kuningriik rikkus oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 2000/60 artiklist 5 ja II lisa punktist 2.2, kasutades Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite kvantitatiivse seisundi kindlaksmääramiseks piesomeetrilisi andmeid.

107 Kolmandaks väidab komisjon, et veevõtust Doñana looduskaitseala põhjaveekogumitele tuleneva surve ja mõju analüüsis esinevad olulised lüngad. Ta arvustab eeskätt Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava lisa 3, mis põhineb 2008. aastal läbiviidud inventuuril, väites, et selles piirdutakse selle välja arvutamisega, kui palju vett on piirkonnas vaja eri kasutusteks, ilma et niisutatavate kultuuride puhul võetaks piisavalt arvesse ebaseaduslikust veevõtust tulenevat tugevat survet. Lisaks sellele viitab ta asjaolule, et ei ole analüüsitud mõju, mida avaldab vee võtmine asulaalade ja eeskätt rannikul asuva Matalascañase (Hispaania) turismipiirkonna varustamiseks.

108 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas ei ole direktiivi 2000/60 artikli 5 alusel koostatud kirjelduses arvesse võetud survet, mis tuleneb ebaseaduslikust veevõtust ning veevõtust asulaalade ja eeskätt viidatud turismipiirkonna varustamiseks. Nimelt piirdub selle kava lisa 2 punkt 5.2, mis käsitleb „põhjaveekogumite kirjeldust“, ühelt poolt üksnes nende allikate ja selle metodoloogia üldise kirjeldusega, mida kasutati põhjaveekogumitest võetud vee koguhulga kindlaksmääramiseks. Teiselt poolt ei ole kava lisa 3 punktis 5.2, mis käsitleb

„survet põhjaveekogumitele“, märgitud, et niisutusaladest tingitud surve kindlaksmääramisel oleks arvesse võetud ebaseaduslikku veevõttu. Ehkki asulaalade mõju on selles lisas nimetatud, on see raskesti hinnatav.

109 Kuid vastavalt direktiivi 2000/60 II lisa punktile 2.2 on selleks, et selgitada välja kõik meetmed, mis tuleb selle direktiivi artikli 11 alusel võtta, vaja hinnata täpsemalt asjaomase ohu suurust, eeskätt ebaseaduslikku veevõttu ja veevõttu joogivee tarbeks. Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 108, ei ole sellise hinnangu puudumisel nimelt võimalik nõuetekohaselt hinnata põhjaveekogumi seisundit ja seega on raske kindlaks teha, kas kehtestatud meetmed – eeskätt need, mille eesmärk on võidelda ebaseadusliku veevõtuga – on asjaomase põhjaveekogumi hea kvantitatiivse seisundi saavutamiseks piisavad.

110 Seega tuleb asuda seisukohale, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogiline kava ei sisalda kogu vajalikku teavet selle kindlaksmääramiseks, milline mõju on inimtegevusel Doñana piirkonna põhjaveekogumitele selle direktiivi artikli 5 tähenduses koostoimes selle II lisa punktiga 2.2.

111 Neist kaalutlustest tuleneb, et Hispaania Kuningriik rikkus oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 2000/60 artikli 5 lõikest 1 koostoimes selle direktiivi II lisa punktiga 2.2, sest ta ei võtnud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas esitatud täiendavas kirjelduses Doñana piirkonna põhjavee võtu ligikaudsel hindamisel arvesse ebaseaduslikku veevõttu ja veevõttu asulaalade varustamiseks.

3. Kolmas väide

a) Poolte argumendid

112 Komisjon väidab, et Hispaania Kuningriik rikkus oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 2000/60 artikli 11 lõikest 1, lõike 3 punktidest a, c ja e ning lõikest 4, sest ta ei kehtestanud Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas ega Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas sobivaid „põhi-“ ega „täiendavaid meetmeid“. Ta väidab lisaks, et olulist osa selle liikmesriigi kehtestatud meetmetest ei ole siiani rakendatud, ilma et liikmesriik oleks selgitanud sellise hilinemise põhjusi.

113 Täpsemalt väidab komisjon esiteks, et neis kavades kehtestatud meetmetega püütakse peamiselt lahendada ebaseadusliku veevõtu probleemi, ent need ei paku mingit lahendust seoses küsimusega, kuidas vähendada Doñana looduskaitseala põhjaveekihtidele avaldatavat survet või praegust veenõudlust. Lisaks arvustab komisjon asjaolu, et 2014. aasta Doñana niisutamise erikava loeb „niisutatavaks põllumajandusmaaks“ maa, mida vaatamata sellele, et vastavaid õigusi ei ole antud, niisutatakse vähemalt alates 2004. aastast, mil jõustus käesoleva kohtuotsuse punktis 54 nimetatud Doñana piirkonna maakorralduse kava.

114 Teiseks märgib ta, et 2014. aasta Doñana niisutamise erikavas omistatakse ülemäära tähtsust veeülekannetele, lahendamata seejuures vee kvalitatiivse seisundi ja eeskätt vee hea keemilise seisundiga seotud probleeme. Ta väidab, et see erikava ei taga ka põhjaveest sõltuvate ökosüsteemide kaitset. Komisjon on pealegi seisukohal, et tänu veeülekannetele saavutatud veevõtu mahu vähenemise nullib ära Hispaania ametiasutuste antud niisutusõiguste kasv.

115 Ehkki komisjon möönab, et Hispaania Kuningriigi teatatud meetmetest mõned võivad heastada Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite seisundi halvenemise ja tagada nii direktiivist 2000/60 tulenevate kohustuste järgimise, on ta kolmandaks siiski seisukohal, et nende meetmete jaoks eraldatud vahendid on ebapiisavad, millest tulenevalt väheneb nende tõhusus. Ta viitab eeskätt meetmetele, millega soovitakse teha järelevalvet vee kasutamise üle, näiteks inspektsioonid ja ebaseaduslike kaevude otsimine, ning meetmetele, mille eesmärk on karistada ebaseadusliku veevõtu eest ja see lõpetada.

116 Neljandaks väidab komisjon, et Defensor del Pueblo (Hispaania ombudsman) 2018. aasta aruandest nähtub, et need puudused tulenevad sellest, et Guadalquiviri hüdrograafiline konföderatsioon ei teosta piisavalt kindlakäeliselt oma volitusi, mis tulenevad veevaldkonna õigusnormidest. Komisjon arvab, et ombudsman soovitas just sel põhjusel konföderatsioonil esiteks kvalifitseerida kolm veekogumit ülemäära kasutatavateks põhjaveekihtideks. Teiseks soovitas ombudsman komisjoni sõnul kiita heaks tegevuskava, millega reguleeritaks veevõttu ja koordineeritaks veeressursside, põllumajandustegevuse ja loodusalade kaitse planeerimise eri instrumentides ette nähtud meetmeid, et tagada vee jätkusuutlik kasutamine. Komisjon väidab, et ombudsmani järeldusi kinnitavad valitsusevälised allikad.

117 Viiendaks väidab komisjon, et Hispaania Kuningriigi teatatud meetmed ei lahenda kuidagi probleemi, mis tuleneb vee ülemäära võtmisest turismi tõttu eeskätt Matalascañase rannikuasulas, mis on mitme uuringu kohaselt Doñana looduskaitseala teatavate põhjaveekogumite ülemäära kasutamise peamine põhjus.

118 Komisjon jõuab järeldusele, et Hispaania Kuningriik jättis kohaldamata ja rakendamata järelevalve-, inspektsiooni- ja karistavad meetmed, mida oleks olnud vaja selleks, et isikud, kes võtavad loata vett ning püstitavad ebaseaduslikke rajatisi, seda tõepoolest enam ei teeks. Ta väidab, et Hispaania Kuningriik jättis lisaks võtmata sobivad meetmed selleks, et viia võetava vee hulk sellisele jätkusuutlikule tasemele, mis tagab Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite hea kvantitatiivse ja keemilise seisundi ning nendega seotud elupaikade soodsa kaitsestaatuse. Lisaks sellele heidab komisjon Hispaania Kuningriigile ette seda, et ta jättis võtmata meetmed, mis kohandaksid sobivalt piirkonna põllumajandussektorile kasutada olevat veehulka, vähendaksid tarbimist või innustaksid kasutama vett ratsionaalsemalt.

119 Hispaania Kuningriik vaidleb nendele argumentidele vastu, väites, et need on ebatäpsed ja põhjendamata.

120 Hispaania Kuningriik väidab kõigepealt, et ta täitis direktiivi 2000/60 artikli 11 lõikes 2, lõike 3 punktides a ja c ning lõikes 4 kehtestatud kohustusi sellega, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas kehtestati meetmed selleks, et taastada Doñana looduskaitseala põhjaveekogumite hea seisund ning tagada veeressursside jätkusuutlik kasutamine veevõtu haldamise ning veeressursse, põllumajandustegevust ja loodusalade kaitset käsitlevate eri planeerimisinstrumentide koordineerimisega. Hispaania Kuningriik märgib, et nende meetmete tõhusus tehti kindlaks Doñana looduskaitseala põhjaveekihtide seisundit käsitlevates kõige hiljutisemates aastaaruannetes.

121 Järgmiseks rõhutab Hispaania Kuningriik, et ta on võtnud pärast Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava koostamist uusi meetmeid, et saavutada direktiivis 2000/60 seatud keskkonnaeesmärgid. Need meetmed hõlmavad näiteks veevõtu seadustamise protsessi väljatöötamist; aruande koostamist Doñana põhjaveekihi seisundi kohta 2017. ja 2018. aastal; sellise dokumendi koostamist, mille eesmärk on algatada avaliku konsultatsiooni menetlus; haritavate pindade järelevalvet kaugseire meetodil; põhjaveeuuringute koordineerimist; inspektsioonide tegemist; loata veevõtu eest karistamise ja vastava sundtäitmise eesmärgil menetluste algatamist; ebaseaduslike kaevude kinniajamist; La Rocina veemassist vee võtmise õigusi käsitlevate toimikute uuesti läbivaatamist ning mittekasutamise või veevõtu tingimuste eiramise tõttu õiguste kaotamise toimikute inspekteerimist.

122 Lisaks sellele rõhutab Hispaania Kuningriik seda, kui oluline on menetlus, millega kolm veekogumit määratletakse veekogumitena, mida „ähvardab oht mitte saavutada head kvantitatiivset seisundit“. Ta täheldab, et see menetlus on Hispaania õiguskorras põhjavee valdkonnas kõige mõjuvam haldusinstrument, kuna see võimaldab kehtestada veevõtule piiranguid, sundida looma veekasutajate ühendusi ning võtma vastu spetsiifilisi tegevuskavasid tuvastatud probleemide lahendamiseks.

123 Lisaks sellele juhib Hispaania Kuningriik tähelepanu asjaolule, et Doñana looduskaitseala lähistel asuvatel teatavatel aladel toimuv põllumajandustegevus ja eeskätt punaste marjade kasvatamine on selle piirkonna peamine majanduse hoogustaja. Tema sõnul on tegemist väljakujunenud sektoriga, mis järgib vee valdkonnas kehtivaid õigusnorme ning mida ei saa keelustada, sest see on piirkonna majandusliku jätkusuutlikkuse seisukohast äärmiselt oluline. Hispaania Kuningriik väidab, et eesmärgiks on kohandada see sektor piirkonna veeressurssidest tulenevatele võimalustele, austades samas kasutajaid, kellel on õigusnormidest tulenevad veekasutusõigused.

124 Lõpetuseks vaidleb Hispaania Kuningriik vastu komisjoni väidetele, mille kohaselt selle liikmesriigi kohaldatud veeülekandemeetmed ei ole tõhusad, leides, et komisjoni etteheited tuginevad ebarealistlikele või kontrollimata andmetele.

b) Euroopa Kohtu hinnang

125 Tuleb märkida, et pärast põhjavee kvantitatiivse seisundi kindlaksmääramist vastavalt direktiivi 2000/60 V lisale peavad liikmesriigid asjaomaste veekogumite puhul otsustama, mil moel saavutada hea kvantitatiivne seisund või vähemalt hea ökoloogiline potentsiaal ning hoida ära nende veekogude seisundi halvenemine vastavalt selle direktiivi artiklile 4.

126 Selleks kehtestavad liikmesriigid vastavalt direktiivi 2000/60 artikli 11 lõikele 1 meetmeprogrammi iga valglapiirkonna või tema territooriumile jääva rahvusvahelise valglapiirkonna osa jaoks. Need programmid on planeerimise põhiinstrumendid, mis võimaldavad võtta meetmeid asjaomaste veekogumite puhul täheldatud surve osas ning saavutada vesikondade või veekogude hea seisundi. Selleks tuleb nende programmide puhul arvesse võtta direktiivi 2000/60 artiklis 5 direktiivi artikli 4 eesmärkide saavutamiseks ette nähtud analüüside tulemusi. Lisaks sellele võivad sellised meetmeprogrammid viidata edasi riigisisesel tasandil vastu võetud õigusaktidest tulenevatele meetmetele, mis hõlmavad kogu liikmesriigi territooriumi.

127 Need meetmeprogrammid sisaldavad „põhimeetmeid“, mis on miinimumnõuded, mida tuleb järgida, ja mis on ette nähtud direktiivi 2000/60 artikli 11 lõikes 3, ning vajaduse korral „täiendavaid meetmeid“, mis on ette nähtud artikli 11 lõikes 4 ning määratletud selle direktiivi VI lisa B osas.

128 Käesoleval juhul vaidlustab komisjon esiteks rea Hispaania Kuningriigi kehtestatud selliseid üksikmeetmeid nagu need, mida on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktides 110–112. Ent see institutsioon ei ole esitanud vähimaidki tõendeid, millest nähtuks, et vaidlustatud meetmed ei ole sobivad asjaomaste põhjaveekogumite hea „kvantitatiivse seisundi“ saavutamiseks direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkt b tähenduses.

129 Komisjon ei ole selgitanud ka põhjuseid, miks Hispaania Kuningriik rikkus tema arvates direktiivi 2000/60 artikli 11 lõike 3 punkte a, c ja e ning lõiget 4, kui ta võttis vastu vaidlustatud meetmed, ega ka põhjusi, miks need meetmed on kõnealust sätet arvestades väidetavalt ebapiisavad. Komisjon piirdub nimelt väidetega, et kehtestatud meetmete peamine eesmärk on lahendada ebaseadusliku veevõtu probleem, et 2014. aasta Doñana niisutamise erikavas on veeülekannetele omistatud liiga suurt tähtsust, et eraldatud ressursid ei ole piisavad ning et Hispaania ametiasutused ei anna vajalikul määral teavet ebaseaduslike kaevude inspekteerimise ja kinniajamise kohta ega turismist tingitud vee ülemäärase kasutamise probleemi kohta. Ent ta ei selgita ega tõenda, miks ja kas on vaidlustatud tegevus või meetmed direktiivi 2000/60 artikli 11 lõike 3 punktidega a, c ja e ning lõikega 4 vastuolus või nendega arvestades ebapiisavad.

130 Lõpetuseks väidab komisjon, et Hispaania Kuningriik jättis kohaldamata ja rakendamata rea meetmeid. Ent nagu see liikmesriik tõendas nii kirjalikes dokumentides kui ka kohtuistungil, meetmed ja eeskätt järelevalve- ja inspektsioonimeetmed ikkagi kehtestati ja neid rakendati. Sellega seoses nähtub Euroopa

Kohtule esitatud toimikust ning täpsemalt kostja vastuse ja vasturepliigi lisadest, et see liikmesriik kehtestas rea järelevalve- ja inspektsioonimeetmeid – sealhulgas ka sanktsioonid – ebaseadusliku veevõtu lõpetamiseks.

131 Teiseks väidab komisjon, et Hispaania Kuningriigi poolt Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas nimetatud meetmed ei lahenda kuidagi probleemi, mis tuleneb vee ülemäärasest kasutamisest turismi tõttu eeskätt Matalascañase rannikuasulas. Peale selle väidab komisjon, et mõju, mida avaldab veevõtt asulaalade varustamiseks elupaikade kaitsele geograafilise läheduse tõttu, on tõendatud mitmes teadusuuringus. Ta väidab, et Hispaania Kuningriigi võetud meetmed ja eelkõige need, mis sisalduvad 2014. aasta Doñana niisutamise erikavas ning Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas, ei ole looduslike elupaikade ja kaitsealuste liikide elupaikade halvenemise vältimise seisukohast sobivad.

132 Nagu täheldas ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 162, 180 ja 181, tuleb sellega seoses märkida, et eeskätt direktiivi 2000/60 artikli 4 lõike 1 punkti c, artikli 6 ja IV lisa kohaselt ei pea liikmesriigid selle direktiivi artikli 11 alusel meetmeprogramme kehtestades mitte ainult saavutama direktiivis seatud veega seotud keskkonnaeesmärgid, vaid ka tagama asjaomaseid kaitsealasid käsitleva Euroopa seadusandluse järgimise enne 2015. aastat. Seega oli Hispaania Kuningriik lisaks kohustatud rakendama direktiivis 2000/60 ette nähtud mehhanisme, et järgida Doñana looduskaitseala elupaikasid puudutavas osas direktiivis 92/43 seatud eesmärke enne nimetatud aasta saabumist.

133 Nagu nähtub ka käesoleva kohtuotsuse punktidest 152 ja 153, pannakse direktiivi 92/43 artikli 6 lõikega 2 liikmesriikidele üldine kohustus võtta vajalikud meetmed, et vältida erikaitsealadel looduslike elupaikade halvenemist ning selliste liikide olulist häirimist, mille kaitseks alad on määratud (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus WWF Italia Onlus jt, C-411/19, EU:C:2020:580, punkt 32 ning seal viidatud kohtupraktika).

134 Järelikult tuleb direktiivi 2000/60 artiklis 11 ette nähtud meetmeprogrammis samuti kehtestada vajalikud meetmed selleks, et vältida direktiivis 92/43 silmas peetud kaitsealade mis tahes halvenemist.

135 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 155, piisab direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 2 rikkumise tuvastamiseks pealegi sellest, kui komisjon tõendab, et on tõenäosus või oht, et teatav tegu või tegevusetus tingib asjaomaste elupaikade või liikide halvenemise või olulise häirimise. Nagu märgib kohtujurist sisuliselt oma ettepaneku punktis 185, tuleneb sellest, et direktiivi 92/43 artikli 6 lõikes 2 sätestatud kohustuse järgimiseks direktiivi 2000/60 artikli 11 alusel meetmete võtmise vajadust hinnates ei saa nõuda veenvamalt tõendamist.

136 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub esiteks, et on piisavalt kaudseid tõendeid asumaks seisukohale, et ülemäärane veevõtt Matalascañase turismipiirkonna asulaalade varustamiseks riivas selle asulatuumiku lähistel asuvate nende esmatähtsate elupaikade kaitset, mida tähistatakse koodiga 3170* kui Doñana kaitseala vahemerelisi ajutisi väikeveekogusid (ZEPA/LIC ES 0000024), ning teiseks, et Hispaania Kuningriik ei ole direktiivi 2000/60 artikli 11 alusel kehtestanud vajalikke meetmeid selleks, et vältida Matalascañase turismipiirkonna lähistel asuvate kaitsealade võimalikku halvenemist, nagu seda nõuab direktiivi artikli 4 lõike 1 punkt c.

137 Nimelt annavad mitu uuringut, millele komisjon oma väidete põhistamiseks viitas ning mille ta ka esitas ning mis on lisatud kas hagiavaldusele või kostja vastusele, tunnistust mõjust, mida avaldab veevõtt Matalascañase turismipiirkonna asulaalade varustamiseks Doñana kaitseala (ZEPA/LIC ES 0000024) ökosüsteemidele ja eelkõige esmatähtsatele elupaikadele, mida tähistatakse koodiga 3170* ja milleks on vahemerelised ajutised väikeveekogud. Nendes uuringutes tuuakse esile murettekitav tendents, mis seisneb selles, et Doñana kaitseala ajutiste laguunide eluiga lüheneb, ning see, et Charco del Toro ja El Brezo väikeveekogu on ära kuivanud; seda seostatakse kahjuliku mõjuga, mida avaldab veevõtt selleks, et varustada Matalascañase turismituumikut joogiveega ning vabaajategevusteks ja

golfiväljakute kastmiseks tarvitatava veega. Nende uuringute kohaselt on Matalascañase turismilinnaku varustamiseks lokaalselt toimuval intensiivsel veevõtul ka ilmne kahjulik mõju põhjaveetasemele ning seega keskkonna veevajadusele, näiteks taimede ja märgalade üleujutatuse seisukohast.

138 Sellest tuleneb, et komisjon on piisavalt tõendanud, et Matalascañase piirkonna asulaalade veega varustamiseks toimuv vee ülemäära võtmine tekitas tõenäoliselt olulisi häiringuid Matalascañase turismituumiku läheduses asuva Doñana kaitseala (ZEPA/LIC ES 0000024) kaitsealustele elupaikadele. Selliseid häiringuid kaitsealustele elupaikadele oleks seega tulnud arvesse võtta – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktidest 132–134 – Hispaania Kuningriigi poolt direktiivi 2000/60 artikli 11 alusel Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas koostatud meetmeprogrammis, et lõpetada selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punkti c alusel vahemereliste ajutiste väikeveekogudena kaitstud elupaigatüüpide juba tuvastatud halvenemine.

139 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub aga, et meetmeprogramm, millele Hispaania Kuningriik viitas ning mis on toodud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilise kava lisas 12, ei näe ette meetmeid, mille eesmärk oleks lõpetada Matalascañase läheduses asuva kaitseala kaitsealuste elupaigatüüpide juba tuvastatud halvenemine.

140 Lisaks tuleb meelde tuletada, et käesoleva kohtuotsuse punktides 108–110 juba tuvastatud direktiivi 2000/60 artikli 5 rikkumine võimaldab asuda seisukohale, et Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas sisalduvad Matalascañase asulaala tarvis toimuvat veevõttu käsitlevad andmed ei ole piisavad selleks, et kehtestada sobivad meetmed kaitsealuste elupaigatüüpide juba tuvastatud halvenemise lõpetamiseks vastavalt selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punktile c. Kuivõrd ei olnud täpsemalt ja asjakohaselt hinnatud Matalascañase turismipiirkonna tarvis joogivee võtmisest tuleneva ohu suurust, siis ei olnud Hispaania Kuningriigil igal juhul võimalik võtta direktiivi artiklis 11 nõutud vajalikke ja tõhusaid meetmeid selleks, et vältida Matalascañase läheduses asuvate kaitsealade mis tahes häirimist seoses põhjavee võtmisega.

141 Neid kaalutlusi arvestades tuleb tuvastada, et Hispaania Kuningriik rikkus oma direktiivi 2000/60 artiklist 11 koostoimes direktiivi artikli 4 lõike 1 punktiga c tulenevaid kohustusi, sest ta ei näinud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas esitatud meetmeprogrammis ette ühtegi meedet, et vältida häiringuid Doñana kaitsealal (ZEPA/LIC ES 0000024) asuvatele kaitsealustele elupaigatüüpidele Matalascañase turismipiirkonna tarvis toimuva põhjavee võtuga.

B. Direktiivist 92/43 tulenevate kohustuste rikkumine

1. Poolte argumendid

142 Komisjon väidab, et Hispaania Kuningriik on rikkunud oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 92/43 artikli 6 lõikest 2 koostoimes selle direktiivi artikliga 7. Ta leiab, et Hispaania ametiasutused on jätnud võtmata sobivad meetmed Doñana piirkonna kaitsealadel – eeskätt aladel Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Moguer (ZEC ES 6150012) – asuvate looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemise vältimiseks. Ta täpsustab, et Almonte-Marismase põhjaveekihi ülemäärane kasutamine on kaasa toonud Doñana looduspargi luitelaguunide ärakuivamise ning seega sellest põhjaveekihist sõltuvate kaitsealuste loodusalade, eeskätt mitme direktiiviga 92/43 kaitstud loodusliku elupaiga ja liikide elupaiga halvenemise.

143 Komisjon väidab sellega seoses esiteks, et Doñana põhjaveekihi ülemäärasest kasutamisest tulenev Doñana looduskaitseala kaitsealuste elupaikade halvenemine on tõendatud arvukate teaduslike tõendite ning mitme ametliku aruandega. Komisjon leiab, et kaitsealused elupaigatüübid, mida ähvardab enim ärakuivamine põhjavee vähenemise tõttu, on vahemerelised ajutised väikeveekogud,

mis on koodiga 3170* tähistatud kaitsealused elupaigad, ning pinnaveejooksud (ojad, kanalid ja väiksemad pinnaveejooksud) ja nende kõrval asuvad elupaigad (metsasalud ja galeriimetsad). Seal kasvavad ja elavad vähearvukad eri taime- ja loomaliigid, keda ärakuivamine ähvardab.

144 Teiseks ei vaidle komisjon vastu asjaolule, et kliimamuutusel võib olla oma roll selliste elupaigatüüpide järkjärgulisel halvenemisel, nagu väidab Hispaania Kuningriik. Ta leiab sellegipoolest, et see liikmesriik peab „vajalike meetmetena“ direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 2 tähenduses võtma meetmed, et võidelda Doñana looduskaitseala kaitsealuste elupaikade halvenemise peamise põhjusega, milleks on põhjavee võtmine, isegi kui need meetmed võtavad arvesse ka elupaikade jätkuvat halvenemist, mis on paralleelselt ja täiendavalt tingitud kliimamuutuse mõjust.

145 Komisjon väidab kolmandaks, et Hispaania Kuningriigi võetud meetmed ja eelkõige need meetmed, mis sisalduvad 2014. aasta Doñana niisutamise erikavas ning Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas, ei ole looduslike elupaikade ja kaitsealuste liikide elupaikade halvenemise vältimise seisukohast vajalikud direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 2 alusel. Ehkki komisjon möönab, et teatavad meetmed, mille Hispaania Kuningriik võttis kahju kannatanud elupaikade taastamiseks, eeskätt näiteks eukalüptiistanduste järkjärguline kõrvaldamine Doñana looduskaitsealalt, maaomandite ja vastavate veevõtuõiguse ostmine ning veeülekanded teistest valglapiirkondadest, võisid avaldada positiivset mõju, leiab ta, et need meetmed ei ole ikkagi piisavad selleks, et täita direktiivi 92/43 artikli 6 lõikest 2 tulenevaid kohustusi.

146 Hispaania Kuningriik vaidleb komisjoni argumentidele vastu ning leiab, et ta ei ole rikkunud sellest direktiivist tulenevaid kohustusi.

147 Esiteks vaidleb Hispaania Kuningriik vastu komisjoni väitele, et kõik Doñana piirkonna loodusalad on seotud Almonte-Marismase põhjaveekihiga. Ta täpsustab, et vaid Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024) ja Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) kaitsealad on seotud selle põhjaveekihiga, nagu see on määratletud Guadalquiviri 2009.–2015. aasta hüdroloogilises kavas.

148 Ta väidab lisaks, et põhjendatud arvamuses on juttu vaid Almonte-Marismase põhjaveekihist ning et Euroopa Kohtu praktika kohaselt ei saa liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi ulatus olla laiem kui asjaomase põhjendatud arvamuse ese. Tema sõnul ei ole järelikult Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitseala puudutavas osas vastuvõetavad kaalutlused, mis käsitlevad nende kolme kaitseala seotust viidatud põhjaveekihiga ning viimase põhjaveetaseme languse mõju neile.

149 Teiseks väidab Hispaania Kuningriik, et Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024) kaitsealal toimunud muutused ja selle halvenemine on tingitud selle ala moodustavatele soistele aladele viimasel sajandil põhjustatud kahjust ning seega ei saa nende alusel tuvastada direktiivi 92/43 rikkumist. See liikmesriik kinnitab lisaks, et praeguseks on suured soised alad ja märgalade süsteemid tänu erinevatele rakendatud tegevuskavadele ökoloogiliselt taastatud.

150 Kolmandaks väidab Hispaania Kuningriik, et ta on võtnud sobivad ja tõhusad meetmed selleks, et vältida looduslike elupaikade ja kaitsealuste liikide elupaikade halvenemist vastavalt direktiivi 92/43 artikli 6 lõikele 2. Ta väidab ühelt poolt, et need meetmed aitasid lahendada Doñana piirkonna probleeme, mis tekkisid juba enne seda, kui komisjon määratles selle piirkonna ühenduse tähtsusega alana. Teiselt poolt on Hispaania Kuningriik seisukohal, et direktiivi 92/43 artikli 2 lõige 3 näeb ette, et selle direktiivi alusel võetud meetmed peavad arvestama majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste ning piirkondlike ja kohalike iseärasustega.

151 Neljandaks väidab Hispaania Kuningriik, et komisjon ei ole piisavalt tõendanud, et looduslikud elupaigad ja liikide elupaigad on tema väidetud moel halvenenud.

2. Euroopa Kohtu hinnang

152 Direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 2 kohaselt võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed, et vältida erikaitsealadel looduslike elupaikade ja liikide elupaikade halvenemist ning selliste liikide häirimist, mille kaitseks alad on määratud, kuivõrd selline häirimine võib oluliselt mõjutada selle direktiivi eesmärkide täitmist.

153 Selle sättega pannakse liikmesriikidele üldine kohustus võtta vajalikud meetmed, et vältida erikaitsealadel elupaikade halvenemist ning selliste liikide olulist häirimist, mille kaitseks need alad on määratud (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus WWF Italia Onlus jt, C-411/19, EU:C:2020:580, punkt 32 ning seal viidatud kohtupraktika).

154 See üldine kohustus vastab eesmärgile, mida taotletakse ELTL artikli 191 lõike 1 esimese taande kohaselt liidu keskkonnapoliitika raames ning mis seisneb keskkonna säilitamises, kaitsmises ja selle kvaliteedi parandamises, ning ELTL artikli 191 lõikes 2 nimetatud põhimõttele, et keskkonnakahjustus tuleb heastada eeskätt kahjustuse kohas.

155 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole komisjon direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 2 rikkumise tõendamiseks siiski kohustatud ära näitama põhjuslikku seost asjaomase liikmesriigi teo või tegevusetuse ning asjaomaste elupaikade halvenemise või liikide olulise häirimise vahel. Nimelt piisab sellest, kui see institutsioon tõendab, et on tõenäoline või oht, et see tegu või tegevusetus põhjustab nende elupaikade halvenemist või liikide olulist häirimist (vt selle kohta 14. jaanuari 2016. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Bulgaaria, C-141/14, EU:C:2016:8, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).

156 Kuivõrd direktiivi 92/43 artikli 6 lõiked 2 ja 3 tagavad sama kaitsetaseme, siis tuleb kohaldada selle direktiivi artikli 6 lõikest 3 tulenevat kokkusobivuse analüüsi kriteeriumi. Selle sätte kohaselt võib kavale või projektile anda loa vaid tingimusel, et pädevad asutused on jõudnud veendumusele, et see kava või projekt ei avalda asjaomasele alale kestvat kahjulikku mõju, või juhul, kui teaduslikust seisukohast ei ole mingisugust põhjendatud kahtlust, et see mõju puudub (vt selle kohta 17. aprilli 2018. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Poola (Białowieża laas), C-441/17, EU:C:2018:255, punkt 117 ja seal viidatud kohtupraktika).

157 Neil tingimustel tuleb analüüsida, kas komisjon on tõendanud, et on tõenäoline, et Doñana piirkonna põhjavee võtmine tekitab olulisi häiringuid looduslikele elupaikadele või liikide elupaikadele, mis asuvad käesoleva kohtuotsuse punktis 12 nimetatud kolmel kaitsealal, ning vajaduse korral, kas Hispaania Kuningriik on teaduslikust seisukohast sellise tõenäolisuse ümber lükanud.

158 Sissejuhatuseks tuleb märkida, et see liikmesriik on leidnud, et komisjoni käesolevas liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses esitatud väited on vastuvõetamatud osas, milles need puudutavad Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitseala, käesoleva kohtuotsuse punktides 147 ja 148 nimetatud põhjustel. Ta väidab, et põhjendatud arvamuses on jutuks direktiivist 92/43 tulenevate kohustuste rikkumine vaid seoses Almonte-Marismase põhjaveekihiga ning et selle põhjaveekihiga on seotud üksnes Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024) ja Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) kaitsealad.

159 Komisjon vaidleb nendele argumentidele vastu, rõhutades, et Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitseala arvati käesolevas liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluses kõne all olevate alade hulka kohtueelse menetluse algusest peale.

160 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt määrab ELTL artikli 258 alusel esitatava liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi eseme ära komisjoni põhjendatud arvamus, mistõttu hagi peab rajanema samadel põhjendustel ja väidetel kui põhjendatud arvamus (8. juuli 2010. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Portugal, C-171/08, EU:C:2010:412, punkt 25, ja 5. aprilli 2017. aasta kohtuotsus komisjon *vs*. Bulgaaria, C-488/15, EU:C:2017:267, punkt 37).

161 Käesoleval juhul piisab selle tuvastamisest, et nii komisjoni poolt Hispaania Kuningriigile esitatud palvest esitada oma märkused kui ka põhjendatud arvamusest nähtub selgelt, et käesoleva liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse ese on Doñana piirkonna põhjavee ülemäärane kasutamine ja sellest tingitud selliste elupaikade ja ökosüsteemide halvenemine, mis asuvad liidu õiguse alusel kaitstud eri aladel ja eeskätt Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitsealal. Ehkki Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitseala ei ole seotud mitte Almonte-Marismase põhjaveekihi, vaid Condado põhjaveekogumiga, mis on hõlmatud käesoleva kohtuotsuse punktis 13 nimetatutest erineva majanduskavaga, tuleb siiski asuda seisukohale, et – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 38 – see asjaolu ei oma käesolevas kohtuvaidluses mingit tähtsust, sest see kaitseala oli kohtueelse menetluse algusest peale käesoleva liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse esemeks.

162 Eelnevaga arvestades tuleb lükata Hispaania Kuningriigi esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tagasi ning asuda seega seisukohale, et väited, mis käsitlevad direktiivist 92/43 tulenevate kohustuste rikkumist, on vastuvõetavad ka osas, milles need on esitatud Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitseala kohta.

163 Sisulisest küljest väidab Hispaania Kuningriik, et Doñana looduskaitseala kaitsealade muutumine ja halvenemine on tingitud selle ala moodustavatele soistele aladele viimasel sajandil põhjustatud kahjust ning seega ei saa nende alusel tuvastada direktiivi 92/43 rikkumist.

164 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 60, ei saa selline varasem muutmine ja halvenemine kujutada endast direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 2 rikkumist.

165 Tuleb siiski märkida, et selliste alade puhul, mis võidakse määratleda ühenduse tähtsusega aladena ning mis on kantud komisjoni poolt direktiivi 92/43 artikli 4 lõike 2 alusel koostatud loeteludesse, ja eeskätt alade puhul, kus asuvad esmatähtsad looduslikud elupaigatüübid, peavad liikmesriigid selle direktiivi alusel ning selles taotletud kaitse-eesmärki arvestades võtma sobivad kaitsemeetmed selleks, et säilitada asjaomane ökoloogiline huvi, mis on neil aladel riigisisesel tasandil (vt selle kohta 13. jaanuari 2005. aasta kohtuotsus Dragaggi jt, C-117/03, EU:C:2005:16, punkt 30).

166 Sellega seoses on Euroopa Kohus lisaks leidnud, et ala kui loodusliku elupaiga terviklikkusele negatiivse mõju puudumine direktiivi 92/43 artikli 6 lõike 3 teise lause mõttes tähendab, et tuleb säilitada selle soodne kaitsestaatus, mis eeldab seda, et tuleb kestvalt säilitada asjaomase ala sellised tunnused, mis on seotud niisuguse loodusliku elupaigatüübi seal leidumisega, mille kaitse eesmärk oli selle ala ühenduse tähtsusega alade loetellu kandmise aluseks selle direktiivi kohaselt (7. novembri 2018. aasta kohtuotsus Holohan jt, C-461/17, EU:C:2018:883, punkt 35).

167 Käesoleval juhul tuleb ühelt poolt meenutada, et komisjon kandis Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Mongueri (ZEC ES 6150012) alad 19. juulil 2006 ühenduse tähtsusega alade loetellu ning et seetõttu on direktiivi 92/43 artikli 6 lõige 2 sellest kuupäevast alates kohaldatav sama direktiivi artikli 4 lõike 5 alusel. Komisjoni poolt sellest varasema aja kohta esitatud tõendeid ei saa seega selle direktiivi rikkumise tuvastamiseks arvesse võtta.

168 Teiselt poolt tuleb tähelepanu juhtida asjaolule, et direktiivi 92/43 artikli 6 lõige 2 näeb ette üldise kohustuse võtta sobivad kaitsemeetmed vältimaks, et niisugustel erikaitsealadel, nagu on kõne all käesolevas kohtuasjas, ei halveneks looduslikud elupaigad ega liikide elupaigad ega häiritaks liike, mille jaoks alad määrati, kuivõrd selline häirimine võib oluliselt mõjutada direktiivi eesmärkide täitmist.

169 Kohtutoimikus sisalduvatest paljudest teaduslikest andmetest nähtub aga, et Doñana põhjaveekihi ülemäärane kasutamine põhjustas põhjaveetaseme languse, mis tingis Doñana looduskaitseala kaitsealadel püsivalt häiringute tekitamise. Nagu sai märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 137, annavad eeskätt mitu teadusuuringut tunnistust mõjust, mida avaldab veevõtt Matalascañase

turismipiirkonna asulaalade varustamiseks Doñana kaitseala (ZEPA/LIC ES 0000024) ökosüsteemidele ja eelkõige esmatähtsatele elupaigatüüpidele, mida tähistatakse koodiga 3170* ja milleks on vahemerelised ajutised väikeveekogud. Need andmed kinnitavad ühelt poolt, et need elupaigad halvenesid kestvalt ning et nende elupaikade staatus halveneb jätkuvalt, sest kõnealuse põhjaveekihi põhjaveetase langeb, ning teiselt poolt, et Hispaania Kuningriik ei ole võtnud vajalikke meetmeid sellise halvenemise lõpetamiseks.

170 Nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 70 ja 73, oleks Hispaania Kuningriik pidanud nende tuvastuste ümberlükkamiseks esitama tõendid, mis võimaldaksid välistada teaduslikust seisukohast kõik mõistlikud kahtlused selles, et praeguse põhjavee võtu praktika edasikestmine ei mõju neile kaitsealustele elupaikadele halvasti. Nagu sai märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 156, nõuab direktiiv 92/43 sel eesmärgil sellist kokkusobivuse analüüsi nagu see, mis tuleb teha selle direktiivi artikli 6 lõike 3 alusel.

171 Ent nagu nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, ei ole Hispaania Kuningriik teinud uuringut, mis vastaks sellest sättest tulenevatele nõuetele, ega ole seetõttu ka tõendanud, et Doñana looduskaitsealal praegu rakendatava veevõtu praktika edasikestmine ei mõjuta kuidagi asjaomaste kaitsealade elupaiku.

172 Esitatud kaalutlustega arvestades tuleb asuda seisukohale, et komisjon on käesoleva kohtuotsuse punktis 155 viidatud kohtupraktika tähenduses piisavalt tõendanud, et on tõenäoline, et Doñana looduskaitsealal aset leidev põhjavee võtmine on toonud alates 19. juulist 2006 kaasa Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitsealadel kaasa kaitsealuste elupaikade halvenemise, ning et Hispaania Kuningriik ei ole võtnud sobivaid meetmeid sellise halvenemise vältimiseks.

173 Seega tuleb asuda seisukohale, et Hispaania Kuningriik rikkus oma kohustusi, mis tulenevad direktiivi 92/43 artikli 6 lõikest 2, sest ta ei võtnud sobivaid meetmeid vältimaks selliseid olulisi häiringuid Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitsealal asuvatele kaitsealustele elupaigatüüpidele, mis on tingitud Doñana looduskaitseala põhjavee võtmisest alates 19. juulist 2006.

174 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb asuda seisukohale, et Hispaania Kuningriik on rikkunud oma kohustusi, mis tulenevad:

– direktiivi 2000/60 artikli 5 lõikest 1 koostoimes selle direktiivi II lisa punktiga 2.2, sest ta ei võtnud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas esitatud täiendavas kirjelduses Doñana piirkonna põhjavee võtu ligikaudsel hindamisel arvesse ebaseaduslikku veevõttu ja veevõttu asulaalade varustamiseks;

– direktiivi 2000/60 artiklist 11 koostoimes direktiivi artikli 4 lõike 1 punktiga c, sest ta ei näinud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas toodud meetmeprogrammis ette ühtegi meedet, et vältida häiringuid Doñana kaitsealal (ZEPA/LIC ES 0000024) asuvatele kaitsealustele elupaigatüüpidele Matalascañase turismipiirkonna tarvis toimuva põhjavee võtuga;

– direktiivi 92/43 artikli 6 lõikest 2, sest ta ei võtnud vajalikke meetmeid vältimaks selliseid olulisi häiringuid Doñana (ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (ZEC ES 6150012) kaitsealal asuvatele kaitsealustele elupaigatüüpidele, mis on tingitud Doñana looduskaitseala põhjavee võtmisest alates 19. juulist 2006.

Kohtukulud

175 Vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 138 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

176 Kodukorra artikli 138 lõike 3 kohaselt jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks.

177 Kuna käesolevas kohtuasjas rahuldati osa nõudeid komisjoni ja osa Hispaania Kuningriigi kasuks, siis tuleb nende kohtukulud jätta nende endi kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Hispaania Kuningriik on rikkunud oma kohustusi, mis tulenevad:**

   – **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, mida on muudetud nõukogu 17. detsembri 2013. aasta direktiiviga 2013/64/EL, artikli 5 lõikest 1 koostoimes selle direktiivi II lisa punktiga 2.2, sest ta ei võtnud kuninga 8. jaanuari 2016. aasta dekreediga 1/2016, millega kiidetakse heaks Lääne-Kantaabria, Guadalquiviri, Ceuta, Melilla, Segura ja Júcari valgalade ning Ida-Kantaabria, Miño-Sili, Douro, Tejo, Guadiana ja Ebro valgalade Hispaania osa hüdroloogiliste kavade ülevaatamine (Real Decreto 1/2016 por el que se aprueba la revisión de los Planes Hidrológicos de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Occidental, Guadalquivir, Ceuta, Melilla, Segura y Júcar, y de la parte española de las demarcaciones hidrográficas del Cantábrico Oriental, Miño-Sil, Duero, Tajo, Guadiana y Ebro), heaks kiidetud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas (Plan Hidrológico del Guadalquivir 2015–2021) esitatud täiendavas kirjelduses Doñana (Hispaania) piirkonna põhjavee võtu ligikaudsel hindamisel arvesse ebaseaduslikku veevõttu ja veevõttu asulaalade varustamiseks;**

   – **direktiivi 2000/60 artiklist 11 koostoimes selle direktiivi artikli 4 lõike 1 punktiga c, sest ta ei näinud Guadalquiviri 2015.–2021. aasta hüdroloogilises kavas esitatud meetmeprogrammis ette ühtegi meedet, et vältida häiringuid Doñana kaitsealal (kood: ZEPA/LIC ES 0000024) asuvatele kaitsealustele elupaigatüüpidele Matalascañase (Hispaania) turismipiirkonna tarvis toimuva põhjavee võtmisega;**

   – **nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta artikli 6 lõikest 2, sest ta ei võtnud sobivaid meetmeid vältimaks selliseid olulisi häiringuid Doñana (kood: ZEPA/LIC ES 0000024), Doñana Norte y Oeste (kood: ZEPA/LIC ES 6150009) ja Dehesa del Estero y Montes de Mogueri (kood: ZEC ES 6150012) kaitsealal asuvatele kaitsealustele elupaigatüüpidele, mis on tingitud Doñana looduskaitseala põhjavee võtmisest alates 19. juulist 2006.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Jätta Euroopa Komisjoni ja Hispaania Kuningriigi kohtukulud nende endi kanda.**

Allkirjad